

Izjava ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25 —; za ino-
zmatstvo Din 40 — neobvezno.

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta
št. 16/1. — Telefon št. 72.

Nočna redakcija: od 19. ure naprej v
Kraljevi ul. št. 5/L. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Uprava:

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 36.

Ispravnostni oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 36.

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem čeku, zavodu: Ljubljana
št. 11.842. — Praha čisto 78.180.

Wien Nr. 105.842.

Ljubljana, 5. maja.

Vlada je predložila Narodni skupščini predlog zakona o ureditvi razmerja med državo in cerkvami ter odnošajem med posameznimi cerkvami v naši državi. Zakonski predlog temelji na načelu verske svobode, ki ga proglašala naša Ustava. Z njim končno pristopa Jugoslavija ureditvi težavnega cerkvenopolitičnega problema, ki je za versko tako neenoten narod od največjega pomena. Glavni namen zakona je, da zagotovi verski mir in da postavi odnose med državo in cerkvami na zdravo podlago enotnih pozitivnih predpisov. V naši iz tako raznoličnih zakonodajnih področij sestavljeni državi je tudi izenačenje cerkvenopolitičnih predpisov nujna potreba in je že iz tega razloga predlog vlade kar najtopleje pozdraviti.

Ureditev odnošajev med cerkvijo in državo je v raznih državah različna. V glavnem razločujemo štiri tipe: konkordata, državna cerkev, svobodna cerkev in svobodni državi, ločitev cerkve od države.

Sistem državne cerkve je mogoč le v državah z versko enotnim prebivalstvom. Po tem sistemu tvori cerkev del državnega organizma, država je zaščitnik cerkve, na katere upravo ima najdalekosežnejši vpliv, a na drugi strani je cerkev pokroviteljica države ter posega globoko in odločilno v državni organizem. Verske manjšine so to tolerirane in jim država zagotavlja enotna manjstvena prava. Tipičen primer državne cerkve je bilo pravoslavlje v caristični Rusiji, tudi v Srbiji je bila pravoslavna cerkev državna cerkev, v Boliviji, Chile, Peruju, je katoliška cerkev državna cerkev, v gotovem oziru je bila katoliška cerkev državna tudi v bivši Avstriji.

Nekatere države so uredile svoje odnose napram katoliški (in samo tej!) cerkvi potom konkordata, t. j. mednarodne pogodbe s papeško Stolicjo. Od evropskih držav imajo konkordat z Vatikanom Španija, Letška republika, Bavarska ter Poljska.

Polnopravna ločitev cerkve od države je izvedena predvsem v Združenih državah Amerike ter v Franciji, nadalje na Portugalskem, v nekaterih švicarskih kantoni (Ženeva, Basel) in v Irskem. Načelo ločitve cerkve od države je, da država smatra posamezne cerkve, odnose verske družbe kot zasebna združenja, ki podležajo predpisom privatnega, zlasti društvenega prava ter so izključene od katerekoli udeležbe ali voliva na katerekoli splošne državljanske zadeve.

Končno imamo sistem svobodne cerkve v svobodni državi. Država priznava popolno enakopravnost vsem veroizpovedim. Ona se napram posameznim cerkvam omejuje na splošno človekopravne reda, državnega interesa ter verskega mira, prepušča cerkvam v mejah zakona popolno svobodo v njihovih notranjih zadevah ter jim nudi svojo zaščito, prizna tudi mnoge prednosti javnopravnih organizacij, Anglija, Belgija, Italija, Švica in Češkoslovaška imajo svoje cerkvenopolitične zakone urejene po tem načelu. Na Češkoslovaškem je, kakor znano, zelo močno gibanje za popolno ločitev cerkve od države.

Naša država se je odločila za mešan sistem. S splošnim zakonom hoče po principu svobodne cerkve v svobodni državi urediti svoje odnose napram vsem verskim družbam, glede katoliške cerkve pa se je posebej pripravila na sklenitev konkordata. Naravno je, da bodo mogla pogajanja za konkordat uspešno končati šele, kadar bo splošni cerkvenopolitični zakon že uveljavljen, ker se bodo morale določbe konkordata ozirati na prednese tega zakona.

Interesantno je, stališče, ki ga zavzema klerikalci napram predlogu vlade. Glavno klerikalno glasilo prečita, da je vladni predlog prožet duha bizantinskega cesaropapizma in da se proti duhu katoliške (!) svobode. »Slovenec« navaša celo vrsto določb, s katerimi hoče podpreti svojo trditve. Veleučeno je, da so baš te določbe, o katerih pravi škofov list, da so naperjene proti svobodni katoliške cerkve skoraj nedopustno posnete iz starega avstrijskega zakona o ureditvi razmerja med cerkvijo in državo iz leta 1874., pod katerega veljavo se je katoliška cerkev v Avstriji počutila tako srečno in postala tako vplivna. Vzrok klerikalne razburjenosti dejansko ne tiči v teh določbah, temveč v predpisu čl. 28., ki vsebuje, čeravno v mili obliki, prepovedni kancelaragrag, ker določa kaznen zapor do 6. mesecev in event. izklobo mesta za vse one verske funkcije (seveda ne samo katoliške!), ki bi se cerkvi ali na drugih za verske ustanove določenih mestih ali sploh pri izvrševanju verskih dolžnosti bodisi pisмено ali ustno ali s tiskovinami verskega značaja hvalili ali grajali kako politično stranko, io priporočali ali ljudi odvrčali od nje. Ta določba je razburila klerikalne duhove, radi nje odklanjajo klerikalci zakon, ki je po svojem

Politična situacija

Predsednik Pašić še vedno bolan. — Vlada deklaracije bržčas ne bo. — Stanovanjski zakon izročen plenumu N. S. — Zakon o kmetijskih kreditih v odboru sprejet. — Odsek za zakon o državnih pravniki

Beograd, 5. maja. p. Danes ni zaznamovati v političnem življenju večjih dogodkov. Opoldne je bil minister prosvete Pribičević na dvoru, potem pa je posetil predsednika vlade Pašića na stanovanju in imel z njim daljši razgovor o aktualnih vprašanjih, posebno o zunanjih politiki. Na razgovoru je bilo tudi delovanje Narodne skupščine. Vprašanje vladne izjave v skupščini se zdi, da ni aktualno. Morda bo deklaracija sploh odpadla, ker je sedanji kabinet stara vlada, ki je izvedla volitve in je njen program splošno znan.

Zvečer je bil na dvoru Radićev poslanec dr. Nikić, Pavle Radić je posetil popoldne Ljubo Davidovića na njegovem stanovanju, kjer sta daljši čas razpravljala. Zvečer so se odpeljali radićevci v Zagreb. Istočasno je odpotovala v Zagreb tudi anketa komisija, da prouči na licu mesta v Zagrebu razmere in poda svoje mnenje o osporenih radićevskih mandatih.

Beograd, 5. maja. p. Danes so ves dan razpravljali razni parlamentarni odseki. Popoldne je imel plenum zakonodajnega odbora sejo, na kateri se je za Narodno skupščino odobrilo poročilo o stanovanjskem zakonu. Dr. Polić je predlagal, naj se pri členu 41 zakona, ki govori o listinah, ki jih je treba predložiti sodišču v sporih o stanovanjih v svrhu onemogočenja potvorb o stanovitvi določba, da to treba predložiti izvirne dokumente, ako to zahteva nasprotna stranka. Minister dr. Grisogono je pristal na ta predlog. S tem je bila zaključena debata in predsednik Ljuba Jovanović pošlje sedaj Narodni skupščini poročilo odbora z besedilom zakonskega predloga o stanovanjih, kakor ga je sprejel zakonodajni odbor.

Zakonodajni odbor je prejel od vlade načrt zakona o državnih pravniki. Zato se je danes izvolil pododbor, ki se ima baviti s tem zakonskim predlogom. Ker se je dosegel med posrednimi strankami sporazum, so bili izvoljeni v ta pododbor soglasno sledeči poslanci: Joca Lalošević, Vela Popović, dr.

Ninko Perić, dr. Vasa Jovanović, Gliša Tadić, Jovan Radićević, Dragiša Leovac, dr. Benjamin Superina, dr. Aleksander Milović, Džafer Kulenović in dr. Jakob Hodžar. Za predsednika sekcije je bil izvoljen po sebi zakonodajnega odbora ko se je pododbor konstituiral, bivši minister dr. Ninko Perić, za podpredsednika pa samostojni demokrat Gliša Tadić.

Popoldne je imel sestanek tudi odbor Narodne skupščine, ki proučava zakonski predlog o poljedelskih kreditih. Splošna debata je končana in zakon je bil sprejet v načelu. Podrobna debata prične v petek. Prvi govornik je bil danes Pavle Radić, ki je kritiziral zakonski osnutek in predlagal, naj se ne ukinejo poljedelske zadruge, kakor to predvideva zakon. Po njegovem mnenju bi bilo veliko bolje, da dosedanje zadruge zaenkrat še ostanejo in da se sčasoma fuzionirajo. Govorila sta še poslanka Ajanović in dr. Kranjac, nakar je dr. Velizar Janković primerjal naše zadruge z inozemskimi. Sklepno besedo je imel poljedelski minister Krsta Miletić, ki je sprejel Radićev predlog, da se zadruge ne ukinejo, ampak da se v praksi polagoma fuzionirajo.

ZOPET NOVA FIRMA ZA KLUB RADIĆEVSKIH POSLANCEV.

Zagreb, 5. maja. n. Jutri izide poseben proglas »Hrvatskega socijalno - naprednega bloka« (čigar jedro tvorijo radićevci in zajedničarji) za občinske volitve zagrebske. Proglas med drugim govori o parlamentarni politiki in pravi: »Naši zastopniki v Beogradu delajo za idejo sporazuma, ki ga zastopa Narodni seljaški klub in stremijo za tako ureditvijo države in položaja Hrvatske, da bo mogla biti gospodarica ne samo svojega duha, ampak tudi svojega kruha. Naši zastopniki bodo ščitili vse socijalno šibkejšje, ako bodo sodelovali pri upravljanju države. Kakor se zahtuje, se namerava radićevski poslanski klub znova prekrstiti in sicer to pot v »Narodni seljaški klub«.

Beneš in Ninčić na potu v Bukarešto

Beneš je odpotoval sinoči, Ninčić odpotuje jutri — Zunanji program konference Male antante.

Praga, 5. aprila. (Avala.) Zunanji minister dr. Beneš odpotuje nočjo preko Dunaja in Zagreba na konferenco Male antante v Bukarešto. V Subotici se snide z jugoslovanskim zunanjim ministrom dr. Ninčićem. Oba ministra nadaljujeta nato pot skupno v Bukarešto.

Beograd, 5. maja. p. Zunanji minister dr. Ninčić je bil zvečer na dvoru in je poročal kralju o važnejših poslih svojega resorsta, posebno pa o konferenci Male antante, ki se začne v soboto.

Dr. Ninčić odpotuje iz Beograda najbrž v četrtek opoldne v Rumunijo. Spetoma se sestane z dr. Benešem. Ugotovljen je že ceremonijel konference zunanjih ministrov Male antante. Dne 8. t. m. je sprejem na kobilovoru, nakar se odpeljeta češkoslovaški in jugoslovanski

minister v hotel. Zvečer je intimna večer ja. Dne 9. maja se sestanejo ministri ob 10. dopoldne na konferenci v zunanjem ministrstvu. Ob pol 2. je svečan obred pri prestolonasledniku, ob pol 5. popoldne nadaljevanje konference, ob 6. čajanka na češkoslovaškem poslaništvu, ob pol 9. zvečer na večerja na gradu Cotroceni. Dne 10. maja ob 10. dopoldne konference. Ker je ta dan rumunski narodni praznik, se bo vršilo opoldne defiliranje čet. Ob 2. popoldne sprejem na jugoslovanskem poslaništvu. Popoldne koniska dirka na dirkališču. Ob pol 9. svečana večerja v zunanjem ministrstvu. V ponedeljek ob 10. dopoldne se gostje peljejo na posestvo ministrskega predsednika Bratiana.

Bolgarski zunanji minister v Beogradu

Po solijskih vesteh se ustavi g. Kalfov na potu v Pariz za en dan v Beogradu, kjer bo konferiral z zunanjim ministrom Ninčićem.

Beograd, 5. maja. p. Bolgarski zunanji minister Kalfov se vozi jutri skozi Beograd v Pariz, kjer hoče v imenu bolgarske vlade poliasiti situacijo na Bolgarskem ter obrazložiti politiko Cankovljevega režima. Iz Pariza potuje Kalfov v Berlin.

Kakor je Vaš dopisnik izvedel, se Kalfov zadržal en dan v Beogradu. Svrha njegovega obiska je, da razbistri nesoglasja, nastala med Beogradom in Sofijo povodom ofenzivnih izjav bolgarskih ministrov proti Jugoslaviji ter poda primerne izjave. Tudi hoče baje predložiti načrt o skrajnem postopanju Jugoslavije in Bolgarije proti komunistom.

Ker je gosp. Pašić bolan, bo gosp. Kalfova sprejel le minister Ninčić.

Sofija, 5. maja. p. Po vesteh iz vladnih krogov, odpotuje nočjo bolgarski zunanji minister Kalfov na zapov. v prvi vrsti v Pariz, kjer bo skušal zboljšati položaj svoje države, zlasti z ozirom na poslednje krvave dogodke v Sofiji. V poučenih krogih se je nočjo govorilo, da obišče Kalfov v Beogradu zunanjega ministra dr. Ninčića, kateremu se

hoče posebno oprostiti zaradi znanih nepopolnih izjav bolgarskih državnikov o Jugoslaviji.

Beograd, 5. maja. p. Z napovedanim prihodom Kalfova v Beograd se spravlja v zvezo nočjošnji poset bolgarskega poslanika Vakarevskega pri zunanjem ministru dr. Ninčiću in nato sledeča konferenca dr. Ninčića z upravnikom mesta Beograda (policijskim ravnateljem Manojlo Lazarevičem. Vest se ne potrjuje na tudi ne zanika. Gotovo je, da vladni krogi niso izrazili želje no sestanku z bolgarskim zunanjim ministrom.

Princ Gjorgje v Belju

Beograd, 5. maja. p. Princ Gjorgje je bil sinoči z ladjo »Mačvo« prepeljan v Belje ter nastanjen v eni tamkajšnjih vil.

Sprejemi pri dr. Ninčiću

Beograd, 5. maja. r. Zunanji minister dr. Ninčić je sprejel danes papeževga nuncija Pelgrinetiija, nato pa poljskega poslanika Oskenskoga in voditelja bolgarskih emigrantov v naši državi Todorova in Obova.

duhu in namenu ne je v interesu države, temveč tudi cerkve. Klerikalno glasilo preti, da Vatikan ne sprejetoj tega zakona ne bo hotel skleniti z Jugoslavijo konkordata. Mi menimo, da to ne bi bila nobena nesreča. Dober splošni cerkvenopolitični zakon zadostuje za zadovoljivo ureditev razmerja med našo državo in katoliško cerkvijo. Večina modernih evropskih držav je to razmerje uredila brez konkordata. In kar je

ostalim demokratijam pravo, to tudi za nas ne more biti slabo. Ako se politične stranke, ki trdijo, da predstavljajo predvsem katoliške interese, protivijo konkordatu, ni razloga, da bi se ostale stranke nehale zani. Nai ostane pri čistem principu svobodne cerkve v svobodni državi, kakor je izražen v naši Ustavi in kakor va v polni meri zast tudi vladni predlog o ureditvi odnošajev med državo in cerkvijo.

Obnovitev dela firenške konference

Danes se pogajanja zopet prično. — Bodrero odpotoval v Rim, Antonijević dospel v Beograd.

Beograd, 5. maja. r. Zunanje ministstvo je prejelo poročilo, da je imel večeraj načelnik naše delegacije za pogajanja z Italijo dr. Otokar Rybaf na Sušaku konferenco s tamošnjimi gospodarskimi krogi in strokovnjaki. Dr. Otokar Rybaf je medtem že odpotoval v Firenzo, kjer se imajo jutri pričeti oficijelna pogajanja med našimi in italijanskimi delegati glede konvencij, ki urejujejo naš položaj na Reki, kakor tudi glede določb, ki izvirajo iz rimskega pakta. V zvezi s pogajanjmi z Italijo je pozvala naša vlada v Beograd našega

rimskega poslanika Antonijevića, ki je dospel danes dopoldne. Tekom dopoldneva je konferiral s pomočnikom zunanjega ministra, Markovičem, nato pa je bil sprejet na dvoru.

Beograd, 5. maja. p. Nočjo je odpotoval v Rim italijanski poslanik Bodrero, ki pride potem v Firenzo. Danes je dospel semkaj jugoslovanski poslanik v Rimu Antonijević, ki je bil ves dan v stikih z zunanjim ministrom dr. Ninčićem. Njegov prihod v prestolico je v zvezi s konferenco v Firenzi.

Sprememba ustave sovjetske Rusije

Zopetna uvedba privatne lastnine in privatne gospodarske inicijative.

Moskva, 5. maja. z. V petek bo otvorjeno zasodnje vsruskega sovjetskega kongresa. Vlada bo kongresu med drugim predložila tudi načrt za spremembo sovjetske ustave v tem smislu, da se zopet dovoli privatna lastnina in privatna inicijativa na gospodarskem polju.

Vlada računa predvsem na ožviltjeje metalurzične industrije s pomočjo inozemskega kapitala. Že v četrtek je bila na skrivnem podpisana koncesija, ki dovoljuje veliki zapadnoevropski družbi eksploatacijo bogatih lenskih rudnikov. Koncesija je podeljena za 50 let.

Nadaljevanje sofiškega zarotniškega procesa

Izpovedi prič. — Še vedno skušajo zaplesti v zaroto tudi Jugoslavijo. — Vpad emigrantske čete v Bolgarijo.

Sofija, 5. maja. r. Preki smo je večeraj dopoldne nadaljeval zasliševanje Petrova, Kirova in Stepanova. Francoski Evgen Louis Leger, prijatelj Perčimiljeva, ki je pripeljal Friedmana v hišo Nikolove, ni izpovedal ničesar bistvenega. Seljak in komitaš Kosta Petrov je izpovedal, da je takoj po prevaru leta 1923. pobegnil v gore, vstopil v četo Todora Grubeva, pobegnil z njim na Grško in preko zime v Turčijo ter se vrnil po istem potu v Srbijo. V Nišu se je prijavil kot zemljoradnik ter je dobival od beogradske vlade hrano in stanovanje. Vojda Jančev, poznani komunist, ga je nato poslal v Bolgarsko, da bi vzdrževal zvezo z nezakonitim organizacijami. Na vprašanje državnega pravdnika, kdo je v Nišu plačeval emigrantom stanovanje in hrano, je izjavil, da tega ne ve. »Kdo je še prišel v Niš?« je vprašal državni pravdnik. — »Bivši zemljoradniški ministri. Tudi Jančev se je peljal z avtomobilom v Beograd, da bi se tamkaj pozbal z ministrom Alanasovom. In s kom še?« — »Z Radićem.« »Kdo je

Radić?« — »Seljaški vojvoda.« »Kakšen vojvoda?« — »Hrvatski seljaški vojvoda.«

V istem smislu je izpovedal tudi komitaš Leko Kirov. Petrov in Kirov sta potem odpotovala na Bolgarsko, kjer sta povsod propagirala prevratne načrte. Komitaš Stratič Stefanov je izpovedal o svojih zvezah s komunistom Genezom. V Caribrodu je s svojimi tovariši dobil od neznanih emigrantov revolverje, vendar pa so njega in tovaršje na meji spoznali in jih aretirali.

Djajak Ivan Kolev, ki je navdušen komunist, je izpovedal na vprašanje o razmerju z beogradske vlado, da so bili emigranti v Jugoslaviji sprejeti zelo gostoljubno. Izjemo so tvorili komunisti, ki so bili takoj aretirani.

Beograd, 5. maja. r. Iz Caribroda poročajo, da se je pojavila četa emigrantov v selu Trakovski, srez Belogradčik v vidinskem okrožju. V boju med emigranti in vojskomo je bil neki emigrant ubit, nek drugi pa ranjen in prijet.

Silne poplave na jugovzhodu države

Mesto Paračin pod vodo. — Več ljudi utonilo. — Železniška zveza prekinjena. — Poplave v Vojvodini, Sremu in po Bosni.

Beograd, 5. maja. p. Iz raznih krajev države, zlasti pa iz Bosne in Srbije, prihajajo brzolavke o naglem naraščanju vode. Radi močnega deževja zadnjih dni so vse reke narastle. Reka Crnisa, ki se izteka v Moravo, je davi tako narasla, da je poplavlila vse mesto Paračin. Ponekod stoji voda tri metre visoko. Škoda je ogromna. Mnogo hiš je porušenih in pohištvo uničeno. Utonilo je na stotine živine. Pogrešajo tudi nekaj človeških žrtev. Vojska in orožništvo marljivo pomagata pri reševanju.

Vsled naraščajoče vode je razorana tudi železniška proga v Zajčar. K sreči je začela voda že popoldne padati. V Beogradu je doseglja Sava 3.11 metrov nad normalo in kaže tendenco, da bo še narasla. Tudi Beogradu preti nevarnost povodnj. Okoliški nižji kraji so deloma že pod vodo. Podobne vesti prihajajo tudi iz Bosne, kjer je voda poplavlila že tudi cele naselbine ter iz Srema in Banata, kjer je velika škoda zlasti na polju.

Finančna kontrola Avstrije

Dunaj, 5. maja. s. Kontrolni odbor Zveze narodov je na svoji zadnji seji sprejel vsč sklepov, ki jih je generalni komisar dr. Zimmermann danes predložil avstrijski vladi. Kontrolni odbor se je bavil tudi z vprašanjem posojila za avstrijske zvezne železnice ter se izrekel proti novemu posojilu, ker je mnenja, da naj bi se za elektrifikacijo avstrijskih zveznih železnic porabili preostanki kreditov zveznega posojila. V ostalih sklepih se je kontrolni odbor priključil avstrijskim načrtom glede nadaljnjih sanacijskih detaljev ter glede nekaterih izrednih ukrepov.

Kriza v vodstvu italijanske armade

Rim, 5. maja. s. V političnih krogih je razširjena govorica, da namerava vojni minister veliki admiral Thaon de Revel izstopiti iz vlade radi nesoglasji, ki so nastala vsled Mussolinijeve namere, ustanoviti skupno ministristvo za narodno obrambo. V isti krogih se zahtuje, da namerava Mussolini te dal uresničiti zahteve fašistov ter stopiti na čelo ministristva za narodno obrambo. V tem ministristvu naj bi bile združene armada, mornarica in zrakoplovstvo. Zdi se, da to vest potrjuje dejstvo, da se Thaon de Revel v zadnjih dneh ne udeležuje sej ministrskega sveta in da je imel večeraj daljši razgovor z Mussolinijem.

Novi sovjetski poslanik v Rimu

Rim, 5. maja. p. Italijanski kralj je sprejel danes v svečani avdienci novega sovjetskega poslanika Kerženceva, ki mu je izročil svoje poverilnico.

Radićevsko glasilo zopet dovoljeno

Zagreb, 5. maja. n. Nočjo je dovolilo policijsko ravnanje, da sme izhajati »Dom«, glavno glasilo Hrvatske seljačke stranke z istim nazivom, ki ga je imel list od leta 1906. Do 1909. Vest o dovoljenju izhajanja je prinesel v Zagreb poseben kurir Pavla Radića iz Beograda. Najprej se ni vedelo, ali bo list izšel že jutri, ker je izjavil policijski ravnatelj, da bo treba nekaj časa čakati na dovoljenje, morda osem dni. Medtem pa je dospelo dovoljenje iz Beograda, in tako izide »Dom« že jutri okoli popoldneva. Dopoldne se povrne iz Beograda Pavle Radić, ki bo tekot dopoldneva pregledal ves list.

Tramvajska stavka v Parizu

Pariz, 5. maja. s. Danes je izbruhnila v Parizu stavka uslužbencev cestnih železnic in avtomobilskih prog. Vse delo počiva. V mestu vlada veliko razburjenje.

Belgijska kriza

Pariz, 5. maja. k. Iz Bruslja javljajo, da je kralj danes sprejel Vandevyera, ki mu je svetoval, naj poveri novo sestavo vlade bivšemu ministru Techoffenu.

Amundsenov polet na severni tečaj

Hamburg, 5. maja. k. Kakor javlja »Hamburger Fremdenblatt« iz Kodanija, je sporočil Amundsen iz Kingsbeya na Spitzbergu, da sta obe letali za polarno ekspedico pripravljena za odhod. Vremenske razmere so ugodne. Ako se ne pojavijo nepredvidene zapreke, namerava Amundsen prihodno sredo odpluti proti severu.

Nesporazum v opoziciji

Včerašnji «Hrvat» polemizira z radikalnimi listi, ki so ob imenovanju nove vlade naglašali, da se morajo radičevci sprilazniti z mislijo, da morejo vstopiti v vladno samo s celotnim Narodnim blokom, torej tudi s Pribečevićem, in da morajo prej prekiniti vse zveze z opozicijskim blokom.

«Hrvat» poudarja, da mora biti vsakomur jasno, kakšen nal bo na tej podlagi nesporazum, ki ga zamlja gosp. Pašić, ker koalicijski radikalni radičevci za sestavo vlade, ki bi bila lažja od dosedanjih, ne more nadomestiti tega, kar je vsebina poima narodnega sporazuma med Hrvati in Srbi. Priznanju vidovdanske ustave od strani največje hrvatske parlamentarne stranke se ne sme pripisovati pomen, kakor da je ta ustava ostala tudi politični program in ideal hrvatskega naroda. S tem priznanjem je naglašen samo zakoniti značaj politične borbe Hrvatov za zboljšanje njihovega položaja v državni zajednici Hrvatov, Slovencev in Srbov. Gre za politične metode in ne za politični program. «Hrvat» pravi, da hoče Pašić HSS samo kompromitirati in razbiti, kar drugi ne more tolažiti zahteva, naj izstoji iz opozicijskega bloka in privoli v sodelovanje s Pribečevićem. Končno pa tudi Radičevi stranki ne more biti na tem, da sklene z radikalni strankarski sporazum, nego da pripravi narodni sporazum Hrvatov in Srbov. «Hrvat» končno naglašava, da je Pašićev program poznat. Ta program je ostal namram Hrvatom tak, kakor je bil prej. V tem Pašićevem programu ni niti ene točke, ki bi bila v dobro Hrvatov.

Kakor je iz navedenega razvidno, se zajedničarji hudo bole, da bi se radičevci končno vendarle ne sporazumeli z radikalni in pustili svoje dosedanje zavezničke popolnoma ob strani. Medtem ko so se radičevci skoro zaljubili v Pašića in ničesar bolj ne žele, kakor da se jih usmili in sklene z njimi sporazum, pa zajedničarji «Hrvat» napada voditelja radikalne stranke v bolznici, da bi ne došlo do kakšnega sporazuma.

V ostalem je stvar v toliko zanimiva, ker dokazuje, da niso v opozicijskem bloku samo različna naziranja posameznih skupin glede na politični položaj, ampak da vlada neenotnost tudi v Hrvatskem strankarskem klubu samem. Stranice se zaenkrat samo v boju proti SDS. Toda tudi tu nastaja vprašanje, ali se bodo v tem oziru strinili še jutri.

Končno pa «Hrvat» pravilno presoja, ko pravi, da se dela danes samo za strankarski sporazum in ne za sporazum med dvema narodoma. Po izjavi Pavla Radiča ne more biti več govora o državnopravnem sporazumu dveh narodov in govoriti o njem moremo samo ljudje, ki niso nikdar sprejeli misli narodnega edinstva. S priznanjem tega edinstva ne more biti govora o narodnem sporazumu, pač pa samo o parlamentarni strankarskem. Zajedničarji se seveda boje za svojo kožo, pa bi radi speli ali zadevo na stari tir.

Ali se jim bo to posrečilo, je drugo vprašanje. Radič je nekoč izjavil, da more tudi s Pribečevićem sestiti za mizo in se z njim razgovarjati, ker je pošten človek in dosleden politik. «Hrvatovo» zahvaljevanje proti Pašiću in Pribečeviću kaže le, kako se zajedničarji boje, da bi izgubili edino oporo v Radiču in da jim je več na tem, da ohranijo svoje pozicije v dosedanjem umetno vzgojeni mržnji in da jim ni za stvarne interese in potrebe Hrvatov in Srbov, pač pa za lastne strankarske koristi. Govore o «narodnem sporazumu», pri tem pa mislijo samo na sebe!

Zinovjev o Radiču in jugoslovenskih komunistih

Koncem marca in prve dni aprila se je vršilo v Moskvi zborovanje razširjenega izvrševalnega odbora komunistične internacionale. Poleg drugih vprašanih je imelo to zasedanje rešiti tudi hude notranje prepirne med jugoslovenskimi komunisti, ki so no Zinovjev lievih ugotovitvah razcepljeni kar na tri dele: pristaše centralnega odbora komunistične stranke Jugoslavije, pristaše opozicije in pristaše nekera «Simića» (menda Sime Markovića). Razprav v posebni jugoslovenski komisiji so se udeležili odposlanci vseh treh struj iz naše države.

Po končani debati je imel predsednik izvršilnega odbora komunistične internacionale Zinovjev (30. marca) daljši govor, kjer je delil lekcije jugoslovenskim komunistom in povedal tudi svoje mnenje o položaju v Jugoslaviji. Zanimivo je njegovo stališče namram kmečkemu in «nacionalnemu» vprašanju.

Zinovjev je dejal: «Pri kmečkem vprašanju se soderj Simić motti. Malomeščanstvo Jugoslavije omahuje pred našimi očmi. Na primeru tega, kar se dogaja z Radičevom stranko, vidimo, da malomeščanstvo lenja igrati samostojno vlogo in postaja igrača velike buržoazije. Mi smo priče nezadovoljstva politične nezmožnosti Radiča, ki je bil še nedavno v Moskvi, se sedaj pred celo javnostjo odvrača od kmečke internacionale. S tem pa stvar še ni končana, to je šele začetek. Kaj se bo sedaj zgodilo? Radič zastopa centrum v kmečki stranki: centrum se sedaj združuje z desnico in v nadaljnjem poteku pride kot je pričakovati, polagoma do odcepitve leve. To bo morda bolj počasen proces kot v Bolgariji, vendar do njega pride».

Nadalje je dejal Zinovjev: «Sedemdeset mandatov Radičeve stranke je bilo uničenih (1) parlamentarnim potom. Pa pri-

de Radič in izjavlja skesano: «Tega ne bom nikoli več storil». V globinah kmečkemu mas pa bo to pustilo svoje sledove: kmečko gibanje pride na površje nekaj časa do tišine, razvija se na noter, toda potem pride zopet na izpred. «Soderj Simić» mi je rekel v zasebnem razgovoru, da hrvatska buržoazija ni zainteresirana na ločitvi od jugoslovenske države, da ona tega vprašanja sploh resno ne postavlja. Ona ima svoj interes samo na tem, da pride do večjega «Absatzmarkta» in da se znebi davkov in carine. Soderj Simić ne gre samo za buržoazijo, ampak za kmete, ki gredo z njo

Jaz vprašam tovariša Simića: vzemi mo slučaj, da morelo hrvatski kmetje povedati vse, kar jim leži na srcu, recimo v slučaju revolucije ali nove vojne — za kaj se bodo hrvatski kmetje izjavili: za ločitev ali ne? Oni se bodo izjavili za odcepitve. To je temeljno dejstvo, odkoder moramo izhajati».

Zinovjev uči komuniste, kako morajo govoriti hrvatskim kmetom. To-le je njegova formula: «Ti, hrvatski kmet, trpiš in trpiš dvakratno: ti trpiš pod davki in pristojbinami, toda ti trpiš tudi kot hrvatski kmet».

«Naše izhodišče», je nadaljeval Zinovjev, «je sveto sovraštvo proti buržoaziji. Mi moramo nati nieno Ahilovo peto. Kako bi mogli pustiti neizrabljen nacionalni moment v takih državah kot Jugoslaviji? Mi bi bili tenci, ki ne znajo spraviti nezadovoljnosti ljudskih množic do izraza ...

Iz vaših govorov zveni, da imata srbska in hrvatska buržoazija enake interese, da se hrvatska buržoazija v Radičevi osebi odpujduje svojim zahtevam in da se bo na tej podlagi sklenil parlamentarni kompromis.

To ne gre: zakaj nacionalni problem v Jugoslaviji je vprašanje revolucije in ne ustave. To je najvažnejši problem, ob katerem moramo apelirati na mase. So dežele, kjer se ne da z nacionalnim vprašanjem nič opraviti, so pa tudi take dežele, v katerih igra nezadovoljnost nacionalnih manjšin isto vlogo kot vprašanje zemlje ...

Mi moramo razumeti, da ima vsako zlo svoje dobre strani. Radič se je sedaj pred množicami kmetov razkrinkal. Diferenciacija je neizbežna in nadaljnji razvoj te diferenciacije bo šel v isto smer kot v Bolgariji po Stamboliskem. Če si prisvojimo to perspektivo, potem moremo v gotovih razmerah podpirati tudi zahtevo po teritorialnih avtonomijah».

Zinovjev je dalje govoril o razmerah v jugoslovenski komunistični stranki: «Stranka je ilegalna, stranka deluje v obupni situaciji, le strokovna organizacija so ohranile svojo legalnost. V takih razmerah ne se sme gledati skozi prste «legalizatorjem» in vstajam «neodvisnosti», to bi stranko ugonobilo. Separatistični elementi v strokovnih organizacijah se morajo najenergičneje pobijati. Tak položaj je v vaši deželi smrtonosen».

Razpravljajoč o razlogih oslabilenja komunizma v Jugoslaviji, je menil Zinovjev, da tu sicer vlada «beli teror», toda v manjši meri kot v mnogih drugih državah. Ta teror ni zadosten razlog za uničenje komunizma. Zinovjev pravi:

«Socijalni demokrati se ravnotako niso izkazali sposobne voditi delavce. Kot sposobna zato se je izkazala opozicija, «levičarski blok» proti Pašiću, ki je po treh četrtinah sestavljen iz zastopnikov opozicijskega kmečkera gibanja. Ta blok je povedel delavce tarceve za seboj. Delavci pravilo: zakaj naj glasujemo za komuniste, ko je njihova stvar itak brezupna. Tako nastane blok delavcev in kmetov pod vodstvom buržoazije. In to je nedonusten položaj. Da najdemo izhod iz tega položaja, moramo razumeti, da je od nacionalnega vprašanja oplačano kmečko vprašanje tako globoko, da lahko celo delavski razred spelle na neprav pot. Naša politika mora zasledovati ono smer splošne boljševizacije, ki jo hočemo določiti tudi namram Jugoslaviji».

H koncu priporoča Zinovjev jugoslovenskim komunistom, naj skličejo konferenco ali strankni kongres. Če bo pa to nemogoče, pa se mora cela razprta urediti še v Moskvi.

Navsezadnje je stvar končala tako, da so vse tri struje sprejele diktat izvrševalnega odbora v Moskvi in pričakovati je komunistično agitacijo v Jugoslaviji za «kmečko in nacionalno» vprašanje v smislu kornje razlage Zinovjeva.

Desetletnica prodora pri Gorlicah

(2.—12. maja 1915 — 1925.)

Te dni poteka desetletnica enega najusodnejših dogodkov velike svetovne vojne, desetletnica prodora ruske galske fronte, ki so ga izvršili Nemci v zvezi z Avstrijci ob Dunaju med Gorlicami in Tarnovom med 2. in 12. majem l. 1915.

Silni boj v novembru in decembru l. 1914, so imeli ta rezultat, da so se morale ustaviti kolosalne ruske armade na dolgi črti med Vzhodno Prusijo in Karpati. Nemci so dosegli, da se je ustavil ruski valar, ki je pretil Berlinu in Dunaju ter Budimpešti; ruske bojne sile so se ukopale v zemljo ter se močno utrile na črti ob Ravi, Pilici, Nidi in Dunaju, mirujoč defenzivno v močno utrjenih postojankah, dočim so v Karpatih še vedno napadale, dasi niso mogle tamkaj doseči resničnega uspeha, ker so bili Avstrijci zbrali v Karpatih velike vojske in pozvali tudi Nemce na pomoč. Tudi padec Pruskega ni bi-

stveno spremenil situacije. V Mazurskih jezerih so Rusi koncem zime celo doživeli drugi veliki poraz.

Vse to je v Nemcih povzročilo, da se je popolnoma spremenil vojni načrt. Sklenili so, da se na zapadu, napram Francozom in maloštevilnim Angležem držijo le v defenzivi, vsvo vojno silo pa koncentrirajo na vzhodu napram Rusom ter jih napadejo z največjo silovitostjo in prisilijo k separatnemu miru. Za ta načrt so se odločili tem lažje, ker so se vsi poskusi Francozov, izvršeni tekom zime, osobito v Champagne, z namenom, prodreti nemško fronto, ponesrečili in se je videlo, da se da tamkaj bojna črta držati z razmeroma majhnim številom vojske.

Vendar bi se morda tudi to pot nemški vojni načrt ne posrečil, da ni bila baš takrat Rusija takorekoč razorožena, ker ji je povsem zmanjkalo municije in deloma tudi orožja, saj se je računalo z vojno, trajačjo le nekaj mesecev. Ruski vojak se je zoper težko nemško artilerijo boril z — bajonetom, to je vsa skrivnost nemške zmage ob Dunaju.

Nemški napad pri Gorlicah je prišel dne 2. maja. Ob šestih urah zjutraj tega dne je začel strahovit ogenj iz nešteti topov na vsej napadalni bojni črti in traja v nezmanjšani silovitosti do desete ure dopoldne, nakar je prišel na vrh prodor 4 km globoko na razdalji 16 km. Nastala je usodna vrzel v ruski fronti, v katero so naslednji dan udarili Nemci z enako močjo ter potisnili Russe nazaj. Prodor se je popolnoma posrečil istočasno so nemško — avstrijske čete udarile z uspehom na Tarnov in preko nlega: celokunna ruska fronta v Galiciji se je pričela umikati, nakar so morali Rusi zapuščati tudi prelaze in grebene v Karpatih, pribrojene tekom zime med strašnimi boji.

Do 12. maja je bila celotna popolnoma oddelena: Nemci in Avstrijci so se že bližali Sanu pri Jaroslavu in Przemyslu. Rusi so zapustili tudi svoje pozicije ob Nidli na levem bregu Visle ter se umikali proti vzhodu. Po 12. maju se je vršilo samo še umikanje, dasi med hoi tulintam, odločilna prodorna bitka je bila končana s strašnim porazom za Russe, ki so izgubili v teh dneh okrog 140.000 ujetnikov in mnogo artilerije. Vrhovno poveljstvo na nemški strani je imel general Mackensen. Rusom je na usodnem sektorju pri Gorlicah poveljeval bolgarski general Radko Dimitrijevič.

Proboj pri Gorlicah je bil začetek velikega ruskega umika, ki je traja mesec za mesecem, celo leto 1915. leta 3. junija so Avstrijci in Nemci vmarširali zopet v Przemysl, dne 22. junija v Lvov ... Nastopili so žalostni dnevi.

Ruski poraz je imel posledice tudi drugod. Rumunija, ki je bila že skoro na tem, da prične vojno, se je zopet pričela obotavljati, zahtevaloč nesprejemljive koncesije v Bukovini in v Banatu. Italija, ki je dne 23. maja napovedala Avstrijci vojno, si ni upala z mesta, ker je pod perspektivo galske katastrofe menila, da stoji ob Soči silne vojske. V Rusiji je zavladala velika depresija, ki jo je spretno izrabljala germanofilska in defetistična struja z Rasputinom, da pripravi la separatnemu miru. Edina svetla točka tiste dni je bila angleško — francoska ofenziva v Dardanelah, kjer se je pričakoval neposredni uspeh. Prodor v Carigrad, ki naj prinese pomoč Rusiji, to je strelivo in orožje. Toda tudi to se ni zgodilo in l. 1915. je ostalo najnesrečnejše za zavezničke v vsej dolgi dobi svetovne vojne.

Mariborski občinski svet

Maribor, 5. maja. Danes se je vršila 8. redna seja mariborskega občinskega sveta. Uvodoma se je župan spominjal v kratkem nagovoru umrlega občinskega svetnika g. Jakoba Majerčiča. Na njegovo mesto pride v občinski svet g. Ferdo Dobravec, finančni pripravnik. Nato je župan odgovarjal na interpelacijo obč. svetnika Glaserja v zadevi stavbenih dovoljenj. Župan je pojasnil, da odloča v stavbenih dovoljenjih mestni svet kot prva instanca, dočim fungira občinski svet kot druga instanca. Obč. svetnik Glasjer je opozoril na ravnanje dovršeno zgradbo posestnika Spatzeka, ki po njegovem mnenju ne odgovarja stavbenim predpisom. Z njim je soglasal tudi obč. svetnik Bahun, ki je predlagal, naj bi se mestni svet malo več oziral na stavbni red mestne občine ter preprečil stavbe, ki niso mestu v krta. Župan dr. Leskovec je odgovarjal, da je mestni svet to dosedaj vedno upošteval, da pa ne sme in ne more postopati prerogozno, ker mora vsako stavbno gibanje v sedanji stanovanjski krbi podpirati. Nato je poročal župan, da zahteva notranje ministrstvo, naj tudi mariborska občina navedi žig z državnim grbom. Ker se je ljubljanska občina pritožila radi iste zadeve na državni svet, je predlagal naj se pridruži tej pritožbi tudi mariborska občina. Z ozirom na novi šolski zakon bo treba prenoviti tudi mestni šolski svet, kar se je zgodilo že pri drugih mestnih občinah. Tozadevni predlog bo stavljen na prihodnji seji. Obč. svet. dr. Kac je stavil na župana vprašanje v zadevi poliklinike za tukajšnje šole. Župan je odgovoril, da je zadeva v teku in da se vrše pogajanja radi nabave primerne parcele. Obč. svet. Ošlag je interpeliral župana radi podiranja dreves v Ljudskem vrtu. Župan je odgovoril, da je izdal tozadevno voljenje mestni svet, ker so dotična drevesa motila tamkaj urejeni sportni prostor. Nadalje je poročal župan, da je razmerje med mestno občino in Olepevalnim društvom razčiščeno, ker se je našla tozadevna pogodba, ki je določala, da tvori društvo samo neko eksekutivno mestne občine, med tem ko je vse njegovo premoženje last občine.

Nato so sledila poročila odsekov. Državni Deželi dom je vložil več pritožb za po-

pravo poslojpa, za stalno letno podporo tes za prepuštev hibo na Slomškovem trgu v svrhu preureditve za deklislo okrbavališče. Obč. svet. Strmšek je poročal, da je poslojpe državnega Dežlega doma v tako desolatnem stanju, da obstoji resna nevarnost, da se streha nekoga dne poruši. Predlagal je, naj stavbni urad najtočneje pregleda stavbo ter stavi tozadevne predloge. Z ozirom na to, da oskrbuje državni Dežji dom le neznatno število otrok iz mestnega okoliša, se stalna podpora za enkrat odkloni.

Obč. svet. Stabej je podal poročilo o svojem predlogu glede reorganizacije mestnega socijalnega skrbstva. Predlog je zasnovan na široki podlagi in je izval splošno pozornost. Obč. svet. Ošlag pozdravlja ta predlog, vendar izraža bojazen, da ostane le na papirju. Dr. Mühleisen je mnenja, da za enkrat se ne kaže sprejeti predloga v celoti, ker bi pomenilo to preveliko obremenitev mestne občine. Jako stvarno je govoril dr. Kukovec, ki je povdarjal dolžnost mestne občine, da ustvari v svojem delokrogu primerno podlago za izvedbo socijalnih zakonov. Končno se je oglašil k besedi edini komunistični odbornik, ki je v kratkih besedah naglasil, da vidi v tem predlogu nekaj zelo stvarnega in samo želi, da se čim prej predlog uresniči. Predlog je bil nato v celoti sprejet.

Tretji odsek je poročal o nekaterih tehniških zadevah.

Četrti odsek je razpravjal o prodaji nekaterih parcel. Obširneša debata se je razvila pri vprašanju povziranja zavarovalne mestnih poslojpa. Sedaj so posamezna poslojpa, ki se cenijo na približno 120 milijonov dinarjev, zavarovana komaj za 3 milijone Din. Odsek predlaga, naj se zavarovalnina zveža na 20 milijonov ter naj se overi kakš vsajemni zavarovalni družbi, ki naj stavi tozadevne predloge in pogoje.

Glede zvočnega sklepa, da se uredi nova mestna tehinita, je bil sprejet sedaj predlog odseka, naj se ta tehinita postavi na glavnem kolodvoru. Nato je obč. svet. Pfrimer jako stvarno in obširno poročal o letnem zaključku za leto 1923. Govornik je povdarjal, da vsebuje zaključek lep dobiček v znesku nad en milijon Din, da je večina podjetij aktivna, razen električnega podjetja, kateremu je želeži več trgovskega duha. Obč. svet. Bahun je izrazil ob tej priliki svojo zadovoljstvo, da je poročevalec s svojim stvarnim poročilom ogrel vse nade njegovega glasila «Cliller Zeitung» o priliki zadnjih občinskih volitev, češ da je mestno gospodarstvo zavoženo. Župan je naglasil, da zasluži poročevalec za svoje stvarno poročilo, ki je zahtevalo večmesečno truda, vse priznanje in pohvalo. Letni zaključek je bil nato soglasno odobren. Isti poročevalec je nato poročal o stanju mestnega kina. Letni zaključek pri tem podjetju znaša za leto 1924, primanjkljaj v znesku 50.000 Din. Govornik naglašava, da je to mru krivo nestrokovno vodstvo, ki je povzročilo itak obremenjenemu glavnemu knjigovodji. Ker pa je tozadevno na dnevnem redu še specijalna debata, se ni dalje spuščal v to zadevo. Letni zaključek je bil odobren.

Župan je nato zaključil javno sejo, nakar se je nadaljevala tajna.

Politične beležke

+ Bogoslovne psovke. Dr. Koroščeva «Naša Straža» razsaja, da se v Mariboru uveljavljajo pod pristnimi slovenskimi imeni «tule državne firme», ki konkurirajo klerikalnim podjetjem (za napredna podjetja namreč «Straži» ne gre, ker bi jih sama najraje poznala v konkurzu). «Pa ni čuda, pravi «Straža», ako se vrši ta proces, saj vemo, kje so krivci. Pod lažnivo firmo nacionalistov in napredniakov se skrivajo! Njihov oče pa je politični sadist dr. Žerjav s svojo klico». Tako se piše! Dr. Žerjav opluvas in ozmerja, pa je klerikalni «narodni» in «gospodarski» interes spašen. To tem preje, ker «Naša Straža» pišejo učeni profesorji bogoslovja.

+ Skeptični davidovičevci. «Slovenec» nam citira «Politiko» in njeno informacijo o sporazumevanju med radikalni radičevci. «Politika» je že davno naklonila vse svoje simpatije blokašem in sporazumski igri, zato nas njene informacije niti ne ganejo niti ne «vznevtrirajo», kakor bi to iz nekera dvomljivega zadovoljstva rad videl «Slovenec». Čudimo pa se vseeno, zakaj «Slovenec» po kronistovski dolžnosti ne beleži tudi davidovičevske «Pravde», ki o radičevcih in sporazumevanju piše takole: «Mala vladna rekonstrukcija, ki je imela obliko izpremembe volilne vlade in ustvaritve poslovne vlade, je pri radičevcih izzvala večje iznenadenje, kakor so merodajni to pričakovali. V Radičevi stranki, ki še vedno smatra, da je podala žrtve, obstoja še nadalje svojevrstno psihološko stanje. Ne samo, da bi se rešili Obznanje in da bi spasil svolega šefa iz zanora, marveč tudi zavest približevanja k vladni je dejstvovala, da so pričakovali povabilo in ponudbo, ker so smatrali, da so «sposobljeni za vladno». Toda v zgodovini naših političnih odnošajev se ni bilo primera, da bi se v tako kratkem času izvršil preokret političnega programa in koncepcije, kakor se je to zgodilo z radičevci. Zato je nezaupanje pri nasprotnih strankah unpravičeno. Treba je objektivno presoditi celo taktiko ... Radičevci grešijo, ker se odveč bavijo z vprašanji, ki samo dokazujejo, da radičevci hočejo slepiti in varati. Oni se namreč nenehno sučejo samo okoli teoma, da spravijo Stefana Radiča iz zanora, celo pred sklenjanjem sodišča. To je ravavno nemogoče, kar bi pač radičevci morali vedeti, tem prei, ker se iz take zahteve izvaja zaključek, da so radičevci ves svoj preokret izvršili zgolj zato, da bi Radiča spasil iz zanora» — Tako je glede radičevcev

skeptična in vznevoljena «Pravda», ki funkcija kot glavni organ njihovih najintimnejših zaveznikov. In «Slovenec» menda ne bo trdil, da so radikali največji ali na mani oprezni?!

+ Povsod enaki. Odkar so hrvatski klerikalci po direktivah vrhovnega generala dr. Korošca zanočeli obsežnejšo ofenzivo proti političnim nasprotnikom, so se naravno začeli posluževati tudi slovensko-klerikalnih agitacijskih metod. V nedeljo so v Zagrebu občinske volitve, pa kakor navaja «Rieč», so zagrebški pobožnejši meščani vro ogorčeni, ker so klerikalci začeli za agitacijo uporabljati tudi cerkev. Posebej no izrabljalo sedanje večerne majske pobožnosti in v cerkvenih portah razdeljuje agitacijske letake tercialkam, otrokom in vsem drugim pobožniakom. Nekateri mladiči so z letaki naravnost vsiljivali, kar lasno dokazuje, da morajo v klerikalni agitaciji biti dobro poučeni. V ostalem zagrebški klerikalci nimajo nikahih izgledov pri občinskih volitvah, a s takšno agitacijo se bodo še bolj osovražili.

Iz demokratske stranke

Občni zbor krajevne organizacije SDS v Kranju se je vršil prošlo soboto v Narodnem domu v Kranju. Na obnem zboru je bilo poleg odbora navzočih nad 60 somišljenikov. Oblastno organizacijo je zastopal glavni svetnik Jug. Občni zbor je otvoril predsednik Makso Fock ter pozdravil navzoče. V svojem nagovoru je oertal splošno udeležstvo krajevne organizacije. Odbornik dr. Beno Sabothy je poročal o delovanju organizacije v dobrobit mestne občine. Tajniško poročilo je podal Josip Cvar. I. poročila bi bilo povzeti, da je ob priliki volitev v ustavotvorno skupščino volilo JDS 275 volilcev, dne 8. februarja 1925. pa Narodni blok 456 volilcev. Nato je glavni svet Jug. podal izbrano poročilo o političnem položaju. Njegov govor je bil z odobravanjem sprejet na znanje. V odbor krajevne organizacije so bili izvoljeni: za predsednika Fr. Sire, za podpredsednika Makso Fock in Mar. Vilij Mayr ml., za odbornike Josip Cvar, Slavko Grčar, Franc Holchaker, Josip Le. kozar ml., Ivan Mešek, Josip Modrijan, Ciril Pire in Anton Stefo. Pri slušanostih so bili stavljeni različni predlogi o razširjenju organizacije. Po izbranim dnevnem redu se je razvila animirana družabna zabava. Občni zbor je poslal brzojavne pozdrave prvakoma demokratske stranke ministrstva Pribečeviću in dr. Žerjavu.

Iz Trbovelj

8. zvečer v Fortejevi dvorani na Vodah odhodnico bratu inž. Franju Losku, ki odide kot ravnatelj Jug. Občni zbor je otvoril predsednik Makso Fock ter pozdravil navzoče. V svojem nagovoru je oertal splošno udeležstvo krajevne organizacije. Odbornik dr. Beno Sabothy je poročal o delovanju organizacije v dobrobit mestne občine. Tajniško poročilo je podal Josip Cvar. I. poročila bi bilo povzeti, da je ob priliki volitev v ustavotvorno skupščino volilo JDS 275 volilcev, dne 8. februarja 1925. pa Narodni blok 456 volilcev. Nato je glavni svet Jug. podal izbrano poročilo o političnem položaju. Njegov govor je bil z odobravanjem sprejet na znanje. V odbor krajevne organizacije so bili izvoljeni: za predsednika Fr. Sire, za podpredsednika Makso Fock in Mar. Vilij Mayr ml., za odbornike Josip Cvar, Slavko Grčar, Franc Holchaker, Josip Le. kozar ml., Ivan Mešek, Josip Modrijan, Ciril Pire in Anton Stefo. Pri slušanostih so bili stavljeni različni predlogi o razširjenju organizacije. Po izbranim dnevnem redu se je razvila animirana družabna zabava. Občni zbor je poslal brzojavne pozdrave prvakoma demokratske stranke ministrstva Pribečeviću in dr. Žerjavu.

8. zvečer v Fortejevi dvorani na Vodah odhodnico bratu inž. Franju Losku, ki odide kot ravnatelj Jug. Občni zbor je otvoril predsednik Makso Fock ter pozdravil navzoče. V svojem nagovoru je oertal splošno udeležstvo krajevne organizacije. Odbornik dr. Beno Sabothy je poročal o delovanju organizacije v dobrobit mestne občine. Tajniško poročilo je podal Josip Cvar. I. poročila bi bilo povzeti, da je ob priliki volitev v ustavotvorno skupščino volilo JDS 275 volilcev, dne 8. februarja 1925. pa Narodni blok 456 volilcev. Nato je glavni svet Jug. podal izbrano poročilo o političnem položaju. Njegov govor je bil z odobravanjem sprejet na znanje. V odbor krajevne organizacije so bili izvoljeni: za predsednika Fr. Sire, za podpredsednika Makso Fock in Mar. Vilij Mayr ml., za odbornike Josip Cvar, Slavko Grčar, Franc Holchaker, Josip Le. kozar ml., Ivan Mešek, Josip Modrijan, Ciril Pire in Anton Stefo. Pri slušanostih so bili stavljeni različni predlogi o razširjenju organizacije. Po izbranim dnevnem redu se je razvila animirana družabna zabava. Občni zbor je poslal brzojavne pozdrave prvakoma demokratske stranke ministrstva Pribečeviću in dr. Žerjavu.

8. zvečer v Fortejevi dvorani na Vodah odhodnico bratu inž. Franju Losku, ki odide kot ravnatelj Jug. Občni zbor je otvoril predsednik Makso Fock ter pozdravil navzoče. V svojem nagovoru je oertal splošno udeležstvo krajevne organizacije. Odbornik dr. Beno Sabothy je poročal o delovanju organizacije v dobrobit mestne občine. Tajniško poročilo je podal Josip Cvar. I. poročila bi bilo povzeti, da je ob priliki volitev v ustavotvorno skupščino volilo JDS 275 volilcev, dne 8. februarja 1925. pa Narodni blok 456 volilcev. Nato je glavni svet Jug. podal izbrano poročilo o političnem položaju. Njegov govor je bil z odobravanjem sprejet na znanje. V odbor krajevne organizacije so bili izvoljeni: za predsednika Fr. Sire, za podpredsednika Makso Fock in Mar. Vilij Mayr ml., za odbornike Josip Cvar, Slavko Grčar, Franc Holchaker, Josip Le. kozar ml., Ivan Mešek, Josip Modrijan, Ciril Pire in Anton Stefo. Pri slušanostih so bili stavljeni različni predlogi o razširjenju organizacije. Po izbranim dnevnem redu se je razvila animirana družabna zabava. Občni zbor je poslal brzojavne pozdrave prvakoma demokratske stranke ministrstva Pribečeviću in dr. Žerjavu.

8. zvečer v Fortejevi dvorani na Vodah odhodnico bratu inž. Franju Losku, ki odide kot ravnatelj Jug. Občni zbor je otvoril predsednik Makso Fock ter pozdravil navzoče. V svojem nagovoru je oertal splošno udeležstvo krajevne organizacije. Odbornik dr. Beno Sabothy je poročal o delovanju organizacije v dobrobit mestne občine. Tajniško poročilo je podal Josip Cvar. I. poročila bi bilo povzeti, da je ob priliki volitev v ustavotvorno skupščino volilo JDS 275 volilcev, dne 8. februarja 1925. pa Narodni blok 456 volilcev. Nato je glavni svet Jug. podal izbrano poročilo o političnem položaju. Njegov govor je bil z odobravanjem sprejet na znanje. V odbor krajevne organizacije so bili izvoljeni: za predsednika Fr. Sire, za podpredsednika Makso Fock in Mar. Vilij Mayr ml., za odbornike Josip Cvar, Slavko Grčar, Franc Holchaker, Josip Le. kozar ml., Ivan Mešek, Josip Modrijan, Ciril Pire in Anton Stefo. Pri slušanostih so bili stavljeni različni predlogi o razširjenju organizacije. Po izbranim dnevnem redu se je razvila animirana družabna zabava. Občni zbor je poslal brzojavne pozdrave prvakoma demokratske stranke ministrstva Pribečeviću in dr. Žerjavu.

8. zvečer v Fortejevi dvorani na Vodah odhodnico bratu inž. Franju Losku, ki odide kot ravnatelj Jug. Občni zbor je otvoril predsednik Makso Fock ter pozdravil navzoče. V svojem nagovoru je oertal splošno udeležstvo krajevne organizacije. Odbornik dr. Beno Sabothy je poročal o delovanju organizacije v dobrobit mestne občine. Tajniško poročilo je podal Josip Cvar. I. poročila bi bilo povzeti, da je ob priliki volitev v ustavotvorno skupščino volilo JDS 275 volilcev, dne 8. februarja 1925. pa Narodni blok 456 volilcev. Nato je glavni svet Jug. podal izbrano poročilo o političnem položaju. Njegov govor je bil z odobravanjem sprejet na znanje. V odbor krajevne organizacije so bili izvoljeni: za predsednika Fr. Sire, za podpredsednika Makso Fock in Mar. Vilij Mayr ml., za odbornike Josip Cvar, Slavko Grčar, Franc Holchaker, Josip Le. kozar ml., Ivan Mešek, Josip Modrijan, Ciril Pire in Anton Stefo. Pri slušanostih so bili stavljeni različni predlogi o razširjenju organizacije. Po izbranim dnevnem redu se je razvila animirana družabna zabava. Občni zbor je poslal brzojavne pozdrave prvakoma demokratske stranke ministrstva Pribečeviću in dr. Žerjavu.

8. zvečer v Fortejevi dvorani na Vodah odhodnico bratu inž. Franju Losku, ki odide kot ravnatelj Jug. Občni zbor je otvoril predsednik Makso Fock ter pozdravil navzoče. V svojem nagovoru je oertal splošno udeležstvo krajevne organizacije. Odbornik dr. Beno Sabothy je poročal o delovanju organizacije v dobrobit mestne občine. Tajniško poročilo je podal Josip Cvar. I. poročila bi bilo povzeti, da je ob priliki volitev v ustavotvorno skupščino volilo JDS 275 volilcev, dne 8. februarja 1925. pa Narodni blok 456 volilcev. Nato je glavni svet Jug. podal izbrano poročilo o političnem položaju. Njegov govor je bil z odobravanjem sprejet na znanje. V odbor krajevne organizacije so bili izvoljeni: za predsednika Fr. Sire, za podpredsednika Makso Fock in Mar. Vilij Mayr ml., za odbornike Josip Cvar, Slavko Grčar, Franc Holchaker, Josip Le. kozar ml., Ivan Mešek, Josip Modrijan, Ciril Pire in Anton Stefo. Pri slušanostih so bili stavljeni različni predlogi o razširjenju organizacije. Po izbranim dnevnem redu se je razvila animirana družabna zabava. Občni zbor je poslal brzojavne pozdrave prvakoma demokratske stranke ministrstva Pribečeviću in dr. Žerjavu.

Naši kraji in ljudje

Gjurgjev danak

Danes je Gjurgjev dan. Naš katoliški zeleni Jurij se je že pred trinaest dnevi onasli z mavrico, pojezdil čez loko in travnike in raztresel cvetja. Slabše je bilo niemu v vrtoglavem aprilu kakor danes njegovemu pravoslavskemu bratu, ki vsekakor pretendira na zlat majski dan.

Gjurgjev danak — hačdučki sastanak. S'ara je njegova slava. Tudi sveti Djordje je zmalaj kralj, kakor ga predstavljajo pravoslavne ikone, simbol vseh vstajskih pokretov na našem jugu. Vstaji v Hercegovini, komite in četaši širom balkanskih planin, osvobodilci rale pod turškimi jarmom, nasledniki krajinškega hačduka — Veljeka, sobolevniki velikega Petra Mrkonjića, planinski vojvode in njihovi izbrani borci, pa celo še katoliški senjski uskoki — vsi poborniki za krst častni i slobodu zlatu — so iz davnih let ohranili Gjurgjev danak za svoj prvi sastanak po zimovanju, da se dogovorijo za nove protimuslimanske podvige. Ali kakor komitska šalajka sama pravi:

U Djurdjeve danove
sastaju se komite,
sastaju se, pa divane,
kako e se brane — šalaj...

In sestali so se v planini, v zelenini, v «prolislani gori», kjer so si jeseni pred razstankom na zimovanje segli v roke in se bratsko zavezali:

Kad se gora zaodene listom,
a zemljica zelenom travicom,
kad osvine liepi Djurdjev danak,
da se opet ovdje sastajemo...

Divna je, sočna, naša južna komitska romantika. Pesem in volja za svobodo in strastna ljubezen do rodne zemljice je četam gorskih junakov širila prsi in jim užigala vero v bodočnost. In Gjurgjev danak je bil njihov solnični, staroslavni, opevani praznik, ki jih je sleherno pomlad potrdil v veri in okrepil za nove borbe.

Komitivša danes ni več, toda njegova slava ostane, ker tvori uvodni del zgodovine o jugoslovenskem trpljenju, svobodi in ujedinenju. In Gjurgjev danak ohrani svojo čvrsto popularnost. Pravoslavni bratje širom našega juga ga praznujejo s sličnimi narodnimi običaji, kakor naša Bela Krajina opravlja jurjevanje. Vrlo lepo in naiprikladneje pa je, da je simbolično tradicijo gjurgjevdanskega uranka prevzela naša silna jugoslovenska vojska.

Razvitje prarone Orjune v Celju

Celje, 4. maja.

V nedeljo se je izvršilo v Celju slavnostno razvitje prapora tamonše «Orjune». V soboto na predvečer slavnosti je priredila, kakor smo že poročali, mestna organizacija jugoslovenskih nacionalistov podoknico kumici ge. dr. Božičević.

V nedeljo dopoldne je došlo v Celje veliko število zunanjih gostov, ki jih je na kolodvoru pozdravil v imenu celjske Orjune gosp. Čepin. S kolodvora so Orjunaši odkorakali v sprejeto z godbo na čelu pred Narodni dom, kjer se je na Dečkovev trgu, ki so ga napolnili orjunaške čete ter mnogobrojno narodno občinstvo, izvršilo razvitje prapora.

Pranor je razvil na odru sredi trga po uvodnem nagovoru oblastni predsednik dr. Šušterl. Novi prapor je krasno ročno delo, v katerega so uvezene tudi tri zlate celjske zvezde. Novemu praporu se je ob razvitju poklonilo 16 orjunaških praporov, pri čemer je godba

zaigrala državno himno. Novi prapor je osemnaesti orjunaški prapor v Sloveniji. Po razvitju je podpredsednik mestne Orjune dr. Laznik izročil novi prapor praporščaku, po čegar zakletvi je pozdravila prapor kumica ga. dr. Božičevića. V imenu mestne občine je pozdravil Orjunaše župan dr. Hrašovec. Govorili so tudi ga. Založnikova, ki je vezla prapor, ljubljanski oblastni predsednik inž. Marko Kranec, starosta celjskega Sokola dr. M. Hrašovec in predsednik trbovelske Orjune Brolih.

Ob tej priliki so bili odlikovani javno z zlato kolaino direktorja Orjune Porekar iz Trbovelj in Wächtersbach iz Čakovca, z oblastnim odlikovanjem pa učitelj Josip Pogačnik iz Celja.

Po slovesnosti pred Narodnim domom se je razvil skozi mesto veličastni sprejeto Orjunašev, ki ga je občinstvo navdušeno pozdravljalo. V Prešernovi ulici so Orjunaši defilirali pred pranori, nakar je sprejeto krenil pred Narodni dom, kjer je sledil razhod.

Radi dežja je popoldanski izlet na Stari grad odpadel.

Zvečer se je vršila v Narodnem domu dobro obiskana veselica.

Josip Povhe

(Ob njegovem današnjem jubileju.)

Včasih je bil med najbolj popularnimi našimi igralci. Saj je igral nešteto komičnih ulog v burkah, veseloligrah, zlasti v operetah ter tudi v mnogih resnih dramah ostro risane značaja. Pri današnjem repertoarju stoji bolj v ozadiju. Ko je naša drama imela Verovška, Bohuslava, Moleka in Povheta, je lahko uhorizorila marsikatero duhovito francosko, angleško, laško ali nemško igro, ki je prinesla občinstvu toliko smeha, da ga ni pozabilo še danes. In zato tudi Povhe ni pozabljen.

Rojen 1. 1884. v Ljubljani, je Povhe po par letih gimnazijskih študij jedva 15 let star vstopil v dramatično šolo, ki jo je vodil nenazadnje umetnik Rud. Inemann, kasneji odlični karakterni igralec praškega Narodnega divadla. Pri premijeri «Rokovničev» 1899. 1. je Povhe že igral «Petra Točca», ubeglega lemenarja. Kmalu nato, 1. 1900, je igral v Aškerčevem «Izmailevem» sedemdesetletnega slugo, Vztrajal je par sezon v malih ulogah, a hrepenel po večjih. Ker jih ni dobil, je odšel po svetu in

vstopil v družbo nemškega gledališča v Francuvarih na Češkem. Bil je igralec in pevec ter vztrajal pri nemških igralcih celih šest let. Nastopal je po raznih čeških in moravskih nemških odrih ter celo na poletnem gledališču «Venedig in Wien» na Dunaju. Tudi član nemškega gledališča v Ljubljani je bil. L. 1907, pa je pel v operi «Eva» in v «Traviati» na poskušnjo in bil angažiran za vse tri stroke: za dramo, opereto in opero. Potem je ostal v Ljubljani do vojne, bil nato vojak vso dobo, bil znova angažiran v Ljubljani, nato v Mariboru, Zagrebu in končno zopet v Ljubljani.

Mnogo je delal ter preigral in prepel celo vrsto ulog in partij, kajti nastopal je vrsto let v vsaki drami, tragediji, opereti in tudi v marsikateri operi. Nekateri komični tvoj, ki jih je ustvaril, so ostali naši publiko neizbrisni v spominu. Nekaj let je bil tudi režiser operete.

Po Verovškovi smrti je ostal dolgo let edini slovenski komik.

Danes proslavi Udruženje gledaliških igralcev v Ljubljani 25letno delovanje Josipa Povheta kot igralca in pevca. Zaigra nam famoznega poslanskega kandidata Prokića v najboljši Nušičevi satirični veseligrji «Narodni poslanec». Kdor se rad smeje in kdor uživa ob satiri na politične razmere, pride gotovo v obilni meri na svoj račun. Predstave pa se udeležijo vsak, kdor vé ceniti poštvalno delo v hramu naše Talije.

Velike povodni v Gornji Savinjski dolini

Dne 25. aprila je Savinja blizu Luč tako močno narasla, da je izpodkopal in odnesla na več krajih tamkajšnje okrajno cesto. Promet z vozovi je radi tega na tej cesti izključen. Tudi v Lovarski dolini je voda odnesla most pri Hicmanekovi žagi ter porušila obcestno skarno. Odnosla je tudi nekoliko višje od te žage okoli 7000 komadov na kupu zloženih planic (solvaneva lesa) ter porušila jez in mlin Rozalije Krivec v Solčavi. Kmalu so se te planice sprijle z drugimi, ki so že bile v vodi ter začele vsled deroče vode rušiti vse, kar jim je bilo na poti. Podrle so več jezov v Solčavi, raztrgale Gregorju Plesniku iz Solčave umetno cementno strugo za napeljevanje vode na njegovo turbinsko žago, mu popolnoma poplavi- le vrt, podrle mnogo sadnega drevja ter ogrozile celo hišo. Ker se je voda vsled ogromne množine lesa v struji zajela, je udarila iz svojega navadnega toka in poškodovala ter odnesla še mnogo drugih vodnih naprav po celi Gornji Savinjski dolini. Napravila je s tem prizadetim ogromno škodo, ki pa se še radi traine visoke vode ne da doznati. Okrajni zastop v Gornjem gradu je uvedel takoj nujne potrebne popravila na poškodovanih cestah in je upati, da se promet kmalu zopet obnovi.

Nevihla v Varaždinu

Prvi maj je bil tukaj vetroven in hladan dan. Ljudje so čutili, da se nekaj pripravlja v zraku ter so opustili svoje običajne izlete. Ves popoldan se je nebo oblačilo. Polnoči je nastala silna nevihta z grmenjem in treskanjem. Nad Varaždinom se je utrkal oblak, ki je poplaval vse mestne ulice in ceste z vodo, nato pa je začela padati še sodra. Ulice so bile naravnost zalite z vodo, ki je segala ponekod do kolen. Bliskalo se je, kakor da se bliža konec sveta. Strela je udarila med drugim tudi v elektrarno in je poškodovala njene naprave. K sreči je imel službujoči elektriciist toliko prisotnosti duha, da je takoj ustavil stroje. Šele sedaj je postalo Varaždince strah in groza. Bliski so se križali in strela je udarila tudi v dimnik tukašnje opekarnice.

Posledice tega neurja so seveda velike. Nevihla je izruvala mnogo drevja in potok Plitvica je narasel v pravo reko. Več mlinov je pokvarjenih. V Varaždinu ljudje ne pomnijo take poplave, ki je bila tako onasna, da se je moral vlak, ki je čakal na varaždinski postaji, ustaviti poldrugo uro, ker ni mogel dalje. Šele ko se je neurje nekoliko pogleglo, je strojevodja odprl naro in lokomotiva je zapustila kolodvor.

zato cvetje. Manj posrečen v petju in maski se mi je zdel njen partner g. Petrovski kot Lyonel, ki je bil očitno indispozitiran ali pa utrujen vsed številnih skušnj. Končno sodbo o njegovi kreaciji si pridržim za re-prižo. Gdš. Lubejeva kot Nancy je v splošnem pevski in igralski ugajala, če izvzamemo nekateri včasih preveč operetne kretnje in njenemu statusu dokaj neprimerno lovsko obleko v gozdni sceni. Njen partner g. Govorov je bil v igralskem pogledu zadovoljiv, glasovno mu pa vloga ne leži najboljše. Od moških vlog je bil odločno najboljši g. Oksanski kot Tristan, ki je s tem pokazal svojo usposobljenost za buffo-partije. Ostala svoja dva ruska rojaka nadkriljuje tudi v izgovorjavi slovenskega besedila. Orkester in zbor sta častno rešila svoji nalogi. Režija je bila posrečena, nepristilne živahnosti je bilo na odru mnogo. Da se nahaja gledališče v ugodnejših materijalnih priklakah bi morali zlasti kostumom ženskega zbora v gozdni sceni oprekeati. Opero je režiral in dirigiral g. ravatelj Mitrovič, ki je bil zaslužen opetovano predmet ovacij. Gledališče je bilo skoro popolnoma razprodano, razpoloženje veselo. Zeleti pa bi bilo, da pri ne občinstvo z izražanjem svojega priznanja po posameznih dejanjih šele taji, ko je dirigent odločil svojo taktiko.

V. S.

Sokolski dom v Šoštanj

Prihodnjo nedeljo — 10. maja — se vrši v Šoštanju majniški zlet Celjske sokolske župe in z njim zvezana slovesna otvoritev šoštanskega Sokolskega doma, nove čvrste postojanke na svobodnih tleh. Priprave so v polnem teku, da bo otvoritev novega doma najslavnejši in najpomembnejši dan v analih šoštanskega Sokola.

Kdor pozna Šoštani iz njegove minulosti, kdor vé, da je bilo to prijazno mesto v lepi Saleški dolini poleg Ptuj in Celja eno najbolj upornih renegat-

in elektrika. Poleg doma je lepo letno telovadišče. Stavbo so dovršili sami domači obrtniki: zidarska dela je vodil mojster Martin Kumer, mizarska Josp Lampret, slikarska Ivan Novak in pečarska Rednak - Hofer. Vse nadzorstvo in ves svoj čas na je zidavi posvetil starosta Jakob Volk.

Zunanja slika kaže, da se slava ni zidala iz razkošja, ampak iz potrebe, z velikimi žrtvami, ki še dolgo ne bodo premagane. Peščica narodno in napredno mislečega šoštanskega življa pa

skih postojank, ta bo vedel ceniti poštvalnost šoštanskega Sokola in ostalih narodnih društev, da so zmogla udeležiti svojo glavno zamisel z zgraditvijo lastnega doma, in njegov pomen.

Novi dom stoji kot vogalna stavba na najlepšem prostoru ob glavni cesti proti fari, par sto korakov od kolodvora, njegova sosedja sta Ljudska šola in Sodišče. Zunanost predstavlja naša slika. V notranjosti zavzema glavno prostornino velika dvorana (telovadnica), dolga 20 in široka 12 metrov, s 6 metrov globokim odrom in oblačnicami. K dvorani večeta dve veliki sobi, prva služi za razne vaje, druga pa je urejena kot buffet, pripraven za okrepčevalnico ob večjih sestankih in društvenih prireditvah. Poleg tega je na razpolago še soba saba in pa društveni arhiv s knjižnico. Dozidek v prvem nadstropju nudi stanovanje za hišnika in še eno prostorno stanovanje z dvema sobama in kuhinjo. V vsej hiši je inštaliran vodovod

kljub vsemu ne obupa in ne kloni pod bremenom, naraslini po nenadni izgubi brata dr. Jakoba Pirnata, ki je akcijo podpiral in jo obljubil podpirati do živitve. Ker pa je nenadno umrl, je prišla do veljave njegova stara oporoka, ki je za dediča dr. Pirnatovega premoženja določila Ciril Metodovo družbo.

Navzlic skrbem in bremenom pa šoštanski Sokol ne izgubi poguma, temveč v ponosni zavesti svojega dela nadalje pogumno razteza svoja krila. Že doslej se je vršilo v novem domu več lepo uspešnih družabnih prireditev, zdaj pa je vse delo posvečeno zgolj pripravam za zlet in otvoritev. Telovadci, igralci in salonski orkester kar tekmujejo v marljivosti. Sokolsko mislečja javnost vse slovenske domovine, posebno pa še Saleške in Savinjske doline, nas gotovo ne bo pustila na cedilu, marveč prihodnjo nedeljo prihitela k nam manifestirati priznanje sokolskemu delu in narodni poštvalnosti. Na svidenje, zdravo!

Ureditev Topčidera in Košutnjaka pri Beogradu

Kar je Ljubljani Tivoli z Rožnikom, Zagrebu Maksimir z okolico, to je Beogradu Topčider in Košutnjak. Beograd pa se razlikuje od Ljubljane in Zagreba po tem, da ima svoj naravni park nekoliko od rok. Če hočete priti v Topčider peš, morate že imeti dobre noge. Ljudje se navadno vozijo tja s tramvajem. Blizu Topčidera stoji Košutnjak.

Oba parka, Topčider, in Košutnjak, sta neurejena in se nahajata z malimi izjemami v primitivnem stanju. Ker sta parka državna last, je bilo sklenjeno, da se morata urediti kakor se spodobi prestolici države. Sestavil se je poseben odbor in država je razpisala večje število nagrad za ureditev parka. Natečaj za načrte je bil objavljen meseca septembra prejšnjega leta in je trajal letos do 28. februarja. Uspeh natečaja je bil prav lep: udeležilo se ga je 29 tekmovalcev, ki so vložili 29 osnutkov, po katerih bi trebalo urediti naravno okolico Beograda.

Država je sedaj odkupila najboljša vposlana dela. Prva nagrada je bila prisojena delu, ki je nosilo šifro «The Monster-Park». Izvršili so ga dunajski arhitekti: Albert Esch, Karel Kotraček in Pavel Rickauf. Prejeli so za svoje delo 120 tisoč dinarjev.

Drugo nagrado, ki znaša 90 tisoč dinarjev, je odneslo delo z naslovom «Samogloga Srbina spasava». Izvršili so ga: Vaso Pastić iz Zemuna, inženjerja Arnold Egli ter Viljem Debar iz Gradca.

Tretja nagrada v znesku 60 tisoč Din je bila podeljena načrtu z devizo «Ad honorem». Prejeli so jo: Josip Hajman, Gaston Petitjean in Bogdan N. Nestorović, vsi trije iz Pariza.

Četrta nagrada (45 tisoč Din) pod naslovom «Polet» je bila prisojena Teodorju Talamerju, Hansu Pomenzu, Han-

Lucy Doraine

v znamenitem filmu:

«Prokletstvo faraonove mumije»

Pustolovna drama. Senzacionalno odkritje mumije (Tutenkama).

Mladini neprimerno.

Predstave ob 4., 6., 8. in 9.

LJUBLJANSKI DVOR

kino

Telefon 730.

su Heglu in Francu Haiglu iz Gradca.

Peto nagrado, ki znaša 30 tisoč Din, so prejeli: Svetozar Jovanović, Dezire Jakob ter Aladar Soš. Prvi je Beograjec, ostala dva sta Madžara iz Budimpešte. To delo je bilo vloženo pod značko «Rouge-blanche-bleu».

Poleg teh nagrad je vlada odkupila še nekaj del, ki so se ji videla dobra. Tu je na prvem mestu načrt ljubljanskega arhitekta g. Ivana Vurnika, ki je vložil načrt pod naslovom «Nationalni Park», dalje delo, vloženo pod značko «Union franco-serbe», delo slikarja R. E. Andréja iz Pariza in načrt pod značko «Tempus meum ius» od Aleksandra Acovića. Odkupljena sta bila načrta: «Moderno, predmestno, monumentalno», katerega avtor je «Vrt Džamonja» v Mariboru ter «Pobeda», delo Monakovčana Karla Winklerja. Vsako imenovanih del je država odkupila za 15 tisoč Din. Sprejeti in odkupljeni načrti bodo sedaj razstavljeni na ogled javnosti v dvorani II. moške gimnazije v Beogradu.

V nedeljo, dne 10. maja majniški izlet v Šoštanj povodom otvoritve Sokolskega Doma!

25514

ELITNI HIND MATICA

Danes:

Vsed velike dolžine filma (oba dela neskršljena v enem)

predstave ob:

1. 4., 7., 9.

Prekrasna grofica Agnes Esterhazy

sloviji Fritz Kampers

naš rojak iz Splita Mario Kuzmič

so nosilci glavnih vlog v veliki elegantni družabni drami

GLAS SRCA

Krasna vsebina — Imenitna igra — Najnovije bogate toaletne

Izven programa dvodejanska burka

CHAPLIN kot dijak

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji.

Ljubljanska drama

Sreda, 6.: «Narodni poslanec». 25letnica umetniškega delovanja g. Josipa Povheta. Izv.

Četrtek, 7.: Zaprto.

Petek, 8.: «Narodni poslanec». F.

Sobota, 9.: «Lizistrata». E.

Nedelja, 10.: «Narodni poslanec». Izv.

Ljubljanska opera

Sreda, 6.: «Don Pasquale». D.

Četrtek, 7.: «Aida». Gostujeta Vika Čaleta in Dimitrij Orlov. A.

Petek, 8.: Zaprto.

Sobota, 9.: «Glumač», «Cavalleria rusticana». Izv.

Nedelja, 10.: «Rusalka». Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv.

Mariborsko gledališče

Sreda, 6. ob 17.: Mladinska predstava deklisne mešanske in osnovne šole v prid otroške bolnice.

Četrtek, 7.: «Scampolo» B. (Kuponi.) Zadnji v sezoni.

Operna premijera v Mariboru

Maribor, 3. maja.

Leta 1847. je doživela Flotova «Marta» na dunajski dvorni operi prvo uprizoritev in že leta 1882. je po triumfalnem pohodu širom srednje in zapadne Evrope slavila na istem odru svojo pettoto predstavo. Že ta številka govori za izredno popularnost, katere je bila ta Flotova skladba svoj čas deležna zlasti med nemškimi glasbenim svetom. Tok časa pa tudi nji ni prizanesel; za množični pridobitvami moderne glasbe je obledela njena nekdanja slava. Kljub temu «Marta» vsled svoje priklapljive in lahko dostopne melodioznosti, naivne priprtoosti, drznih ritmov in nekaterih posrečenih šalivih scen še vedno ni zapadla pozabljenju, marveč jo vidimo še dan-današnji na repertoarju evropskih gledališč. Kot tako smo jo v soboto z veseljem sprejeli in pozdravili na pozornici našega Narodnega gledališča.

Uprizoritev je bila za naše razmere vsakozij dostojna tako v glasbenem, kot sceničnem pogledu. Naslovno vlogo je pela in igrala gdš. Vladimirova z bravuro in v splošno zadovoljnost občinstva. Prejela je

Hudoževstveni pridejo v Ljubljano. Kakor smo že poročali, bo gostovala ljubljanska drama sredi tega meseca v Beogradu. Istočasno bodo gostovali v Ljubljani Hudoževstveniki, ki pridejo od 16. do 19. t. m. tri predstave in sicer «Na dne», «Ženitev» in «Medeja».

Mestno gledališče v Celju. V petek, dne 1. t. m. so celjski igralci po daljšem odmoru nastopili z burko «Percent možje!» («Svet brez moža»), ki sta jo najhjala A. Engel in J. Horst. Burka kakor vse ostale: z edino tendenco, da bi se gledalec malo nasmejalo in da bi se ožigosala emancipacija nekaterih mladih deklet v pogledu moških. Igro je režiral g. Velušček in je bilo videti, da se je potrdilo. Zasedba ni povsem zadovoljevala. Temperamentno in izrazito je podala svojo vlogo ga. Gradšnikova (Gusti Požarjeva). Z znatno rutino in prav dostojno kreacijo je nastopila prvič na celjskem odru ga. Novakova (Pavla Gostić). Simpatična je bila tudi gdš. H. Mizaškova (Kristina Majerjeva); v izgovorjavi pa je bila mestoma premonotona. G. Pfeifer se je kot spiritus agens cele igre (komplicitent dr. Trdina), očitno ni počutil dobro; tudi smo drugače pri njem navajeni, da zna svoje vloge temeljiteje. Dobro tip zakrknjenega samca, sollicitatorja Brtonelja je ustvaril g. Plahuta. V epizodni vlogi sollicitatorja Rahpeta se je odli-

koval po zelo posrečeni maski g. Sadar. Kreacije ostalih vlog so bile večinoma medle in površne. Scenerija v 1 in 3. dejanju je bila prav okusna, odvetniška pisarna v 2. dejanju pa bi lahko izgledala malo bolj odvetniško. Gledališče je bilo slabo obiskano. Predstava je torej tudi v gmoitem oziru nepopolno uspeša. Končno je treba ugotoviti, da celjski igralci po večini ne obvladajo emotnega odrskega jezika.

Klavirski koncert v Ljubljani. Spored klavirske koncerta, ki ga priredi pianist Svetislav Stančić v ponedeljek, dne 11. t. m. v Filharmonični dvorani: Bach-Stančić: 4 predigre k cerkvenim kantatam. Liszt: Sonata v h-molu. Busoni: Indijski dnevnik. Debussy: Preludij. Albeniz: El Alcañiz. Sirola Stančić: Suita. Konjović-Stančić: Dve narodni. Skrbabin: Sonata št. 4 v fis-duru. Vstopnice v Matični knjižarni. Veljajo tudi vstopnice za peti abonma koncert Filharmonične družbe.

«Hamlet» na mariborskem odru. Sredi meseca maja vprizori mariborska drama v režiji in inscenaciji ravateljja drame g. V. Bratine najveličastnejše in najpopularnejše Shakespearjevo dramo «Hamlet».

Zgodovina Ljutomera in murskega polja. Zgodovinsko društvo v Mariboru izda še letos obsežno Zgodovino Ljutomera in murskega polja, ki jo je napisal profesor dr. Franjo Kovačič. Knjiga se že tiska.

Domače vesti

* Poslanik Šeba zapusti Beograd? Kako javlja praski »Venkov«, bo češkoslovaški poslanik v Beogradu, g. Šeba, v kratkem zapustil diplomatsko službo. Po poročilu omenjenega lista bo g. Šeba imenovan za generalnega direktorja češkoslovaške donavne paroplovne družbe v Bratislavi. Dosedanji generalni ravnatelj Jifk gre v trajni pokoj.

* Potovanje kralja v Dalmacijo. Kralj bo bržkone odpotoval po 17. t. m. v Dalmacijo. »Jadranska plovnica« je prejela nalogo, naj ima parnik »Karagjorgje« pripravljen od 16. t. m. dalje. Prebivalstvo Dalmacije, zlasti Sinja, Drniša, Knina, Ravni kotar, Miljanice, Jankovci in Bukovice pričakuje z veliko nestrpnostjo prihoda kralja, ki poseti prvič omenjene kraje. Obširne priprave za sprejem kralje se vrše zlasti v Splitu, kamor bo kralj došel bržkone 20. t. m.

* Kralj Aleksander za novinarja. Nj. Velikostvo kralj Aleksander je pokojninskemu fondu Udruženja jugoslovenskih novinarjev naklonil prispevek v znesku 20.000 Din.

* Novi pomočnik ministrstva za šume in rudnike g. Ivan Mohorič zapušta danes Ljubljano ter se odpelje v Beograd, da nastopi svoje važno mesto. Q. Mohorič, ki živi v vseh narodnih krogih največji ugled in ki bo svoje izredne gospodarske sposobnosti gotovo uveljavil tudi v prid splošnim interesom svoje ožje domovine, želimo na odličnem mestu največjega uspeha.

* Likvidacija agrarnih direktorij odložena. S sklepom ministrskega sveta je likvidacija agrarnih direktorij v Ljubljani in Zagrebu odložena do 31. oktobra 1925. Agrarne direktorije bodo v smislu omenjenega sklepa ministrskega sveta nadaljevale svoje poslovanje v dosedajni kompetenci.

* Članom Udruženja jugoslovenskih inženjerov i arhitekta — Sekcija Ljubljana. Pomniti natečaj za napravo načrtov za fasado nove palače ministrstva financ v Beogradu je razpisal protivno vsem intervencijam in predlogom s strani U. J. I. A. Zato se za ta natečaj proglasa zapor. — Upravni odbor.

* Notarska vest. Ker je bilo radi smrti notarja Jurja Detičke v Celju izpraznjeno notarsko mesto, je deželno sodišče v Ljubljani imenovalo na to mesto substituta g. Juro Detičke, notarskega namestnika v Celju, ki je že otvoril pisarno.

* Himen. Prošli ponedeljek se je v Ljubljani poročil g. inž. Evgen Baraga z gđ. Fano Malenškovo. Na Brezjah se je poročil g. Bernard Vltavski, tajnik okoliške občine celjske z gđ. Alojzijo Drobne iz azvodne.

* Iz uradnega lista. »Uradni list« objavlja v včerajšnji številki naredbo ministra za šume in rudnike o izločanju gozdnih površin veleposestev, potrebnih za preskrbovanje poljedelcev z lesom in veter. po odredbah čl. 41. ustave, nadalje o veterinarskem pregledovanju in ocarinjenju svežega mesa, zaklane perutnine in vseh ostalih živalskih sirovin, ki se izvažajo v tuzemstvo, ter odločbo za nabavljanje valut za potovanje v tuzemstvo.

* Šolski izleti. Da se doseže znižana vozna cena o priliki skupnih šolskih izletov pod vodstvom učnih moči je treba pripraviti izlet najmanj 24 ur pred nastopom vožnje pri postajnem uradu vstopne postaje z izkazom šolske oblasti, v katerem mora biti navedena svrha potovanja, voznik razred, število dijakov, (učencev) in imena učnih moči. Učenci, katerih mora biti najmanj deset, plačajo na podlagi teh prijav brez predhodnega odobrenja direktorije četrtinske vožnje cene, učne moči pa polovične. In sicer le tako, da se prevažajo po polovični voznici največ ena učna moč na vsakih pet učencev. Kadar pa prirežajo dijaki visokih šol ali dijaki višjih razredov srednjih šol ekskurzije brez vodstva učnih moči, morajo imeti za izkoriščanje ugodnosti četrtinske vožnje od železniške direktorije izstavljeno nakaznico.

* Savska gasilska župa v St. Vidu nad Ljubljano proslavi praznik sv. Florijana dne 10. t. m. po naslednjem sporedu: a) ob 8. uri popoldne zbirališče bratskih gasilskih društev pred gas. domom v St. Vidu nad Ljubljano, b) Odhod z godbo Dravske divizije k službi božji, ki bo ob 9. uri v farji cerkvi sv. Vida, c) Odhod po vasi, d) 3. redna skupščina, d) popoldne ob 3. pri »Jagru« velika ljudska veselja. Čisti dobiček se bo uporabil v podporo župnim gasilnim društvom, da si nabavijo gasilno orodje. Sodeluje vojaška godba, gasilski pevski zbori; bo tudi srečevalo, šaljiva pošta, prosta zabava. Vstop prost. Prijatelje gasilstva in cenjeno občinstvo vladno vabi — župni odbor.

* Nevarnost povodenj minula. Po največjih vesteh je nevarnost poplav Save in njenih pritokov minula. Voda je v ponedeljek začela padati in ker je nastalo zopet lepo vreme, je nevarnost nadaljnjih poplav odpravljena.

* Ogled tovarne plamenih izdelkov v Jaršah in nato pešizlet v Lukovico pridrži za svoje članstvo in njihove svojce Trgovsko društvo »Merkur« za Slovenijo v Ljubljani v nedeljo dne 10. majnika 1925. Spored prireditve: Zbirališče ob 7.30 zjutraj pred glavnim kolodvorom, odhod iz glavnega kolodvora ob 7.55 zjutraj, po dohodu v Jarše

ogled tovarne, po ogledu odhod v Lukovico, ob 1. uri popoldne skupno kosilo v gostilni pri Vidcu v Lukovici, popoldne prosta zabava in pevski nastopi, povratek z večernim vlakom. — Prijave za udeležbo sprejema društvena pisarna (Gradišče 17/1, telefon 552) do najkasneje četrtega dne 7. maja zvečer. Prijava za vse udeležbe obvezna, da se pravočasno naroči potrebne vagona in zadostno kosilo. — Odbor.

* Kraljeva zahvala posavskim obrtnikom. Na udanostno brzojavko posavskega obrtništva je prišlo včeraj iz kabinete pisarne na predsedništvo zborovanja posavskega obrtništva v Brežice pismo, v katerem se kralj prisrčno zahvaljuje za izraze udanosti.

* Izpit za rezervne artiljerijske podporočnike so položili te dni v šoli za rezervne oficirje v Sarajevu naslednji naši rojaki: Inženjer Saša Mla, Josip Gorup, Vladimir Senk, Ivan Rožina, Roman Golob, Anton Zmuc, Drago Kokač in Fran Kojančič — vsi iz Ljubljane; Janko Dekleva, Marcell Jencić, Josip Pucelj in Milan Ivanetič — vsi iz Maribora; Anton Šumil iz Kranja, Slavko Guštin iz Metlike, Marjan Svajger iz Crnomlja, Slavko Troha iz Idrije in Albeit Hauptman iz Zgorja. Vsi so napravili izpit z odličnim, oziroma s prav dovirim uspehom.

* Z zagrebške univerze. Javni redni profesor na medicinski fakulteti zagrebške univerze dr. Boris Zarnik je iz 3. skupine pomaknjen v 2. skupino I. kategorije. — Dr. Josip Paleček je imenovan za asistenta na kirurški kliniki medicinske fakultete v Zagrebu.

* Zdravniška vest. Sekundarni zdravnik celjske javne bolnice g. dr. Fran Benedetič je imenovan za rudiškega zdravnika v Senovem pri Rajhenburgu.

* Za zbor varnostne straže v Ljubljani je razpisanih več mest varnostnih stražnikov. Prosilci, ki morajo biti zdrave in močne postave in primerno telesne višine (178 cm) naj predložijo prošnje osebno pri poveljniku državnih varnostnih straž v Ljubljani, Šubičeva ulica 5. Interesente opozarjamo na tozadevni razpis v »Uradnem listu«.

* Nov občinski gerent. Namesto Jožefa Bahana je imenovan za občinskega gerenta v Gancanih tamkajšnji posestnik Martin Mavčec.

* Pristojbina za potna viza. Kakor nam javlja tukajšnji avstrijski konzul so bila s včerajšnjim dnevom za viza naših državljanov, ki potujejo v Avstrijo, določene naslednje pristojbine: za eno potovanje v Avstrijo 72 dinarjev, za večkratno potovanje 143 dinarjev, za eno potovanje preko Avstrije 15 dinarjev. Viza so veljavna eno leto. Pristojbina za državne uradnike, oficirje in dijake znaša 22 dinarjev.

* Razpis. Gradbeni odbor na Laverici razpisuje zidarska in težaška dela za zgradbo osnovne šole in gasilnega doma na Laverici. Načrt in stroškovnik je interesentom na vpogled oz. se dobe pri načelniku odbora gosp. Ivan Ogrin v let. in pos. na Laverici pri Ljubljani, kjer se dobe nadaljna pojasnila in vlagajo ponudbe do 16. maja ob 12. opoldne.

Maria Korda kot

Mary Večera

v vefilmu

Tragedija na dvoru Habsburg

Ta film se je predvajal v Beogradu tri tedne z velikim zanimanjem.

Kino »LJUBLJANSKI DVOR«.

* »Preporod« in »Zdravje«. Peta letošnja številka mesečnika »Preporod« s prilogo »Zdravje« je ravnokar izšla. Vsebinska je pestra, zanimiva in aktualna. Ljubljane bo še prav posebno zanimala uvodna članek v »Zdravju«: »Vrtno mesto Ljubljana«, v katerem avtor podaja svoje misli o ljudski hirotekarni banki, oziroma o problemu zdravega in lastnega stanovanja. List izhaja mesečno na 32 straneh ter stane za celo leto 23 Din. Naroča se pri upravi v Ljubljani. Poljski nasip 10.

* Za ekskurzijo naših elektrotehnikov v Italijo je nabrala ga. Mara Hedetz znesek Din 2800 in sicer so darovali: gradbeno podjetje Ing. Dukić in drugovi Din 1000, Trgovska banka Din 1000, g. Hedetz, veletrgovina Din 300, dr. Franc Novak in dr. Alojzij Kokalj, Ljubljana Din 200, I. C. Mayer, Ljubljana, Din 100, Feliks Urbanc, Ljubljana Din 100, Kmetijska posojilnica Din 100. — Dalje so darovali: A. Westen, Celje Din 2000, dr. A. B. Jeglič knezoškof ljubljanski Din 500. — Vsem darovalcem in posebej g. Hedetovi izrekamo najtoplejšo zahvalo. Istočasno prošimo vse ceni. podjetja in osebe, ki so prejeli naše prošnje, da iste čim prej mogoče rešijo radi bližnjega odhoda ekskurzije v Italijo. — Akad. klub elektrotehnikov v Ljubljani, univerza.

* Svarilo. Iz Beograda nam pišejo: Zadnje mesece, odkar je dinar začel rasti, se zopet pojavlja mnogo slučajev tihotapstva. Ljudje nimajo pravega čuta za nevarno igro, ki jo igrajo. Mnogokrat drug drugega zavajajo v »pomoč«, češ prinesi mi to in

NOGAVICE KLJUČ

Je leta kot tihotapstvo štirih drugih parov. 80-1
Rupite in preverite se!

Novel Novel
Jasban - kvartet
Igra vsak večer od 8. do pol 1. ure
v kavarni »Leon«
Kolodvorska ulica 29. 3540

ono. Mnogi se obračajo na razne nameščenec in bi radi imeli od njih »usluge«. Ne razumejo, da mora država braniti svoje interese. Naravno da se uprava z raznimi izgovori ne more baviti in sploh ne preiskuje ali je »šverc« bil učinjen vedoma ali nevedoma. Ko je nesreča nastala, začne letanje za protekcijami, češ da se v Beogradu more doseči. To pa ni res. Od 1. 1919 ni bilo pomilovanja za carinske delikte. Kazni so jako težke in v slučaju neizterljivosti nastopi dolgotrajni zapor. Umetno je, da vsak poskus tihotapstva preneha in da zlasti železničarji in drugi, ki imajo posla na granici, vsako tujino prošnjo in ponudbo energično odbijejo.

* Orkan v Bački. Po poročilih iz Novega Sada je prošlo nedeljo razsajal v Bački silen orkan, kateremu je sledil močan naliv. Med Novim Sadom in Ruminko je vihar podrl šestnajst brzojavnih drogov in tudi strazarnice ob železnici ter družu postopja so več ali manj poškodovane. Močan naliv je napravil znatno škodo na setvah. Človeških večjih žrtve ni bilo.

* Požar v Vojniku. Prošlo nedeljo je zopet izbruhnil požar v Vojniku. Zgorelo je gospodarsko poslopje in kozolec blizu vojniške hiše. Energija gasilna akcija je preprečila, da se požar ni razširil tudi na bližnjo hišo. Domneva se, da je požar zanetila zlobna roka.

* Še imajo zlatnike in srebrnike! V Sevnici pri Mariboru so te dni vlomili neznanj prijetelj tujega blaga skozi okno v hišo posetnika Ivana Romiša ter mu poleg razne obleke odnesli več zlatnikov in srebrnikov po 20, 10 in 5 kron v vrednosti nad 800 dinarjev.

* Sedemnajst kandidatov za vešala. Iz Osljeka poročajo: V zaporih osljskega sodnega stola se nahaja 17 zločincev, za katere državni pravdnik predlaga smrtno kazen na vešalih. Vsi so obtoženi zaradi težkih zločinov ter nosijo okove, kakor svojedobno aruga in njegovi tovariši.

* Grozna nesreča vsled strele. V Belem bregu v mostarskem okrožju je prošlo soboto udarila strela v hišo Jakova Belanovića in mjezdovniatagovcatovcev ča. Hiša je do tal pogorela. V ruševinah postopja so našli grozno ožgani trupli Belanovića in njegove žene.

* Novi proces proti Carlierju. Ob velikem navalu občinstva se je pred beograjskim sodiščem predvčerajšnjim pričela razprava o tem, je-li naj se proces proti bivšemu francoskemu kapitanu Carlierju, ki je bil zaradi umora trgovca Isellija obsojen na 20 let ječe, obnovi ali ne. Carlierjev zagovornik je obširno navajal razloge, ki govorijo za Carlierjevo nedolžnost. Sodni dvor bo jutri razglasil svojo razsodbo.

* Tat v gostilni. Pred nekaj dnevi je prišel v gostilno Mihaela Ešliha v Mlačah 27-letni Miha Konček znan tat, ki je že dolgo zasledovan od varnostnih oblasti doma iz Osljeka. Kakor hitro se je v gostilni čutil samek, je odprl omaro in pobral od tam 6 moških srajc, 5 spodnjih hlač in čevlje. Malo prej je ukradel v Ločah tudi skoro novo dvokolo. Konček je zelo nevaren zločinec, posebno še radi tega, ker se zna spretno izmikati aretaciji.

Če hočeš, da se deklici najbolj prikupeš, Bonatti čokolado ji seveda kupiš.

* Ubogel kaznjene. Od dela v Sv. Petru v Savinski dolini je pobegnil v petek kaznjenec okrožnega sodišča v Celju Rudolf Bartolini, rojen 1. 1897. v Ljubljani in v Sv. Križi pri Kamniku pristojen. Ušel je v kaznjenjski obleki in si je bržkone zopet potemtutnje prisrkel civilno obleko v kaki vasi. Imenovan bi moral radi hudodelstva tatvine odsedeti večmesečno lečo.

* Morilec treh oficirjev v rokah pravice. Komanda mesta v Petrovaradinu je bila predvčerajšnjim obveščena, da je bil v okolici Mitrovice ujet Hasan Niftar, ki je na velikonočni ponedeljek ustrelil poročnika Milana Panifa in Dušana Kokotovića ter ruskega polkovnika Uspenskoga. Ker je skušal orožnikom uiti, so streljali za njim in ga ranili. Ranjeni Hasan je bil izročen komandi mesta v Petrovaradinu.

* Mohorjeva družba. Iz celovških »Frei Stimmen« posnemamo, da se namerava družba sv. Mohorja preseliti iz Prevalj v Celovec, kjer si je baje zagisurila za tiskarno potrebe prostore. Karavanško okrožje »Helmatschutzverband« je na svojem zboru

Znamka »Neosan«, krema za čevlje, Vam jamči za dobro blago.

Kupim motorno kolo samo prvostopne znamke s priklopnim vozom ali brez njega proti takojšnjemu plačilu. Donosi pod Značko 444 — 2547-a na upravo Jutia.

rovanja še slovesno protestiralo proti tej novi jugoslovenski »nevarnosti«. Ker ima Mohorjeva družba ogromno večino svojih članov v Jugoslaviji, bi pač morala poprej vprašati za mnenje svoje številne člane, ako je na tej vesti sploh kaj resnice.

* Izstop iz našega državljanstva. Iz našega državljanstva sta izstopila: dr. Adolf Rozmarič, asistent na kliniki v Brnu, pristojen v Središče, ki je pridobil češkoslovaško državljanstvo, ter Ivana Herzman zabeznica v Gradcu, pristojna v Celje, ki je pridobila avstrijsko državljanstvo.

* Dan treznosti. Vsem ravnateljstvom srednjih šol učiteljskih v ljubljanski oblasti. Namesto direktnega obvestila velja ta uradni razglas. Dan treznosti nam proslave vse srednje šole in učiteljska v ljubljanski oblasti v soboto dne 9. maja t. l. Navodila so ravnateljstva dobila od g. inspektorja ministrstva za narodno zdravje. Pouk se zaključuje ob 10. potem se prične šolske proslave. V Ljubljani bodo popoldne pri prireditve v opernem gledališču. Druge šole v ljubljanski oblasti prejmejo posebne razpise za pomejše enake proslave. P. br. 5390. — Za velikega župana: Dr. Pestotnik.

* Zloraba cerkve. Zagrebški listi poročajo da dele povodom občinskih volitev v Zagrebu klerikalni agitacijske letake za svoje kandidate ljudem na cerkvenih vratih, ko odhajajo iz cerkve od majskih pobožnosti.

* Nov radijski list. Včeraj je bila v Zagrebu prijavljen državni pravdniku v policijskemu ravnateljstvu nov radijski list »Dom«. V prijavi je navedeno, da je odgovorni urednik Pavle Radič, lastnik Radičeva Slavenska knjižara, izdajatelj pa Hrvatski seljaški klub. Policija doslej še ni izdala dovoljenja za izdajanje novega lista.

* Prepovedani protestni shod vsenčlanske mladine v Zagrebu radi afera prof. Vebra. V Zagrebu bi se imela včeraj vršiti protestna skupščina vsenčlanske mladine radi nekulturnega postopanja Italijanov v Trstu proti profesorju Weberu, a jo je policija prepovedala. Akademski mladina je skušala demonstrirati pred italijanskim konzulatom na Preradovičevem trgu, kar pa je policija preprečila.

Excelsa
je najboljši in vendar najcenejši stroj za rodbino in obit.
Nadomestni deli za vse stroje.
I. GOREC, LJUBLJANA
palača Ljubljanske kreditne banke

Iz Ljubljane

* »Jurjevanje«. Kakor smo že zadnjič na kratko poročali, je moralo »Jurjevanje« radi slabega vremena odpasti. Tem lepše pa se nam obeta prihodno nedeljo in upati je, da nam bo sv. Jurij ves dan s solncem kuril. Pripravljeni odbor je z vsa paro na delu in smelo trdimo, da bo letošnje »Jurjevanje« tako slovesno in zanimivo, kakor še nikoli poprej. Sveta dolžnost vsakega rodoljuba pa je, da v nedeljo dne 10. maja poseti ljubljanski Grad! Naj se nikdo ne izgovarja, da nima časa! »Jurjevanje« traja ves dan in vsakdo, ako le hoče, si lahko utrga vsaj par ur. Da poseti prireditelj in s tem zadosti svoji narodni dolžnosti, torej rodoljublju, bodisi posamezniki, kakor tudi društva in korporacije, v nedeljo dne 10. maja na svidenje »tam gor!«.

* Zahvala. Akademsko društvo jugoslovenskih tehnikov v Ljubljani se najtopleje zahvaljuje cenl. občinstvu, ki je s svojimi darovi ob priliki svetilnega dne 26. aprila pripomoglo do lepega uspeha in upa, da mu ostane I. nadalje naklonjeno. — Odbor A. D. J. T.

* Mestna Orjuna v Šiški opozarja svoje članstvo, da bo vsak, ki ne bo redno vršil dolžnosti (plačevanja članarine itd.) kratkoma ločen član iz organizacije. Uradne ure organizacije so vsak petek in soboto od 7. do 8. ure zvečer v društvenem lokalu pri br. Stepiču. V tem času naj vsakdo poravnava svojo članarino. Na razpolago so tudi vsi orjunaški časopisi. Malomarnežev in omahljivcev ne potrebujemo. Zdravo! — Odbor.

* Dijaške gospodinjice imajo v četrtek dne 7. maja ob 4. uri popoldne važni mesečni sestanek pri »Novem svetu«.

* Vsi Ljubljane in sploh kdorkoli bo prihodno nedeljo dne 10. maja v Ljubljani, naj ob priliki svetilnega dne »Centralnega akademskega podpornega društva« prispeva po svoji zmoglosti za čim najlepši uspeh dobrodelne akcije v svrhu podporanja naših najbednejših visokošolcev. 926

* Kolo jugoslovenskih sester v Štepanju vsaj ponovi dne 10. t. m. ob pol 15. uri v sokolski telovadnici »Lexington«. Ohenem se vrši vrtna veselica s prosto zabavo in plesom. Sodeluje godba Dravske divizije. V slučaju slabega vremena se vrši veselica v zaprtih prostorih. V nedeljo vsi k Kolašicam v Štepanju vasi Odbor.

* Gospodarsko in izobraževalno društvo za dvorski okraj naznanja svojim članicam in članom, da začne društveni blaginik pobirati tekoma maja članarino za leto 1925. v znesku 6 Din.

* Prijeta komunistična agitatorja. V ponedeljek sta bila zalotena dva delavca, neki France Cukar in Anton Kralj, ko sta razširjala med ljudi po cesti in lokalnih komunistične letake hujškatke vsebine proti državi. Predana sta bila državnemu pravdniku.

* Poskušeni vlom. V noči na ponedeljek se je spizljal na dvorišče hiše št. 5 na Zaloški cesti neznan prijatelj kuretine in poskušal vlomiti v kurilni hlev, last upravitelja gluhozemne Franca Orma, v katerem se je nahajalo 30 kokoši in mlad prašiček. Disale so mu menda tako čopke kakor puške, vendar pa je bila ključavnica pretrda in jo je moral proti jutru taj odkuriti brez vsakega plena.

* Družabni škandal v Ljubljani. V Ljubljani se danes splošno govori o največjem škandalu »Družabni škandal«, ki je s svojo senzacionalno vsebino vzdržal veliko praznino. »Družabni škandal« je tema pozvora v kavarni, na sestankih, doma in povsod.

ker je ta »Družabni škandal« za Ljubljano nekaj, kar se v Ljubljani do sedaj še ni doživelo. Podrobnosti o tem »Družabnem škandalu« prinesemo v jutrišnji številki, na kar se cenl. čitatelje že sedaj opozarja. 925

* Policijske prijave. Od ponedeljka na terek so bili prijavljeni policijski sledeči slučaji: 1. poskušeni vlom, 1. pretep, 1. poškodba tuje lastnine, 1. prestopke posesti otrola brez dovoljenja, 1. prestopke trpinčenja živali, 2. prestopka avtopredpisov, 4. prestopki cestnega policijskega reda in 2. osumljeni razširjenja letakov protidržavne vsebine. Aretacije sta se izvršili 2 in sicer: 1. radi tatvine in 1. radi prepovedanega povratka.

Iz Maribora

* Zopet nekaj olajšave za mariborske občane. Uradni prostori oddelka finančne kontrole Maribor 1, doslej v zasebni hiši v Kopitarjevi ulici, bodo nameščeni od petka naprej že v prostorih bivše Kfmanove hiše na Slomškovem trgu. Zadnji čas je to bil, da so vse instance finančne kontrole združene v enem posloju in to v sredini mesta. Potrebno bi pa bilo, da bi imel urad interurbansko telefonsko zvezo.

* Iz magdelinskega predmestja nam poročajo: Naše Olepševalno društvo, ki je šele letos prišlo v slovenske roke in prezele povsem zanemarljivo gospodarstvo nemškega odbora, se je z vnmno poprilo delu. Pravkar se dovršuje popravila naše gasilnice, majhnega parka na bivšem pokopališču. Nasadi so lepo okopani, osnaženi in zasajeni s rastlinami in cvetjem, ceste očiščene in nasipane z novim peskom, ograta obnovljena. Postavili so tudi nove napisne table in popravili otroško igrišče. Prebivalstvo z zadovoljenjem opazuje to skrbno renoviranje. V parku pa je od jutra do večera živahno vrvenje in res novo življenje, čeprav leži tako rekoč že zunal na polju. V bližini je sporno igrišče, kjer prav marljivo in glasno premetavajo žoke, tudi voljaki iz sosednjih kasarn. Kaj če bi se še mestni stavbni urad enkrat spomnil vedno blatne ceste, ki vodi odtod čez železniški tir na Tržaško cesto? Ne dela baš čast v bližini lepega državnega mostu.

* Mariborski klerikalni zopet v boju za srbsčino. Medtem, ko dr. Korošec v Beogradu trga z vrat klerikalnega kluba napreje radi osvoboditve cerkve, se njegov žurnal »Naša Straza« v Mariboru bori za uveljavljanje srbohrvaščine v naše šole. Včerajšnja »Straza« že ponovno napada vlado, da je par tednov ni učitelja srbohrvaščine na mariborskih srednjih šolah. To »Strazo« bo treba vzeti na volilne shode med našim ljudstvom, kjer klerikalci tako srdito udrihajo proti srbohrvaščini na naših šolah. Klerikalci nas bodo nazadnje res čisto zmešali s svojo taktiko in programom: v Beogradu enkrat za, drugič proti, v Mariboru za, na deželi zopet proti. Kam pa to pelje, kam to gre, g. Korošec?

* »Pri mamici je raj...« To ljubko pravilnico igrz z rajalnimi nastopi cvetlic palčkov in vil bodo razen danes popoldne še tudi v nedeljo dne 10. maja ponavljali ob 15. uri popoldne v Narodnem gledališču. Razen tega je na sporedu še tudi 6 pevskih točk, ki jih izvajalo deklice osnovne in meščanske šole. Prireditelj sama kot tudi blag namen v prid otroške bolnice zasluži za podporo Mariborčanov. Obisk pa pripravljamo tudi odraslim, ki bodo našli dovolj užitka nad ljubkostjo naše mladine. Minulo nedeljo je bil pri predstavi navzoč tudi poslovni inspektor dr. Poljanec.

* Aretacija tihotapca. Te dni se je posrečilo najti tudi tihotav č. dne 29. aprila pri Sv. Križu nad Mariborom ustreljenega tihotapca Ivana Černiča. Černič je bil namreč takrat v družbi Ivana Strajnskega iz Maribora, ki pa je po streli ušel, medtem ko je Černič padel. Strajnskega so te dni našli v Cvetlični ulici ter aretirali njega in brata ustreljenega, Franca Černiča. Pri njem so našli še mnogo tihotapskega blaga.

Iz Celja

* Iz demokratske stranke. Redni stestanek krajevne organizacije demokratske stranke za mesto Celje se vrši danes v sredo ob 20. uri v klubovi sobi Celjskega doma. krajeva organizacija za celjsko okoličico pa ima svoj sestanek v četrtek dne 7. maja ob 20. uri v gostilni »Na škarni« v Bregu.

* Izloženi sliki. V izložbi veletrgovine R. Strmečki v Celju je razstavljena slika olimpijskega prvaka br. Leona Stuklja, ki predava v soboto dne 9. maja ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma v Celju o svojem potovanju na Pisko, in slika jugoslovenske olimpijske vrste.

* Društvo javnih nameščenecv v Celju ima svoj občni zbor v torek dne 12. maja ob 20. uri v gostilniških prostorih Narodnega doma. Na dnevnem redu so poročila odbornikov, volitev novega odbora in slučajnosti.

* Prodaja drogerij kih in lekarniških predmetov. Ugotovilo se je, da prodajajo nekateri celjski trgovci razne droge in kemikalije na drobno in debelo, akoravno jim zakon to zabranjuje. Tudi malo oblačni pravico zaloge trgovcev vsak čas pregledati in nedovoljeno blago zapleniti. Trgovci se v njihovem lastnem interesu opozarjajo na prepoved prodaje navedenih vrst blaga.

* Novo vodstvo mestnega Olepševalnega društva. Po odstopu predsednika Olepševalnega društva g. Šiske je bil v ponedeljek dne 4. maja na odborovi seji izvoljen za novega predsednika g. Mahkovec. Društvo komisar v Mariboru. Zadnje čase je društvo pokazalo dobro voljo in se dela v mestnem parku pridno nadajuje. »Rožni grčki« so preurejuje, jarek proti ribniku je osnažen in kmalu pride še ribnik na vrsto. Kakor želimo, se te dni vršijo pogajanja med društvom in mestno občino radi ureditve medsebojnega razmerja. Da društvo doslej ni moglo zadovoljivo delovati, kakor bi bilo želeli, je bilo krivo gotovo tudi neurejen pravno razmerje med društvom in mestno občino, posebno pa tudi to, da društvo ni je že par let ni prejelo od občine nikakoli podpore.

Najcenejši tisk

vseh vrst trgovskih in uradnih tiskovin dalje razglednic, brošur, lopakov i. t. d. i. t. d. preskrbi

Yugoslavia Express Reclame Company d. z o. z.

Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 8 Telefon št. 803

Prepričajte se!

Zahtevajte brezplačen proračun!

Iz življenja in sveta

Odprava indeksa v Avstriji

V raznih panogah gospodarskega življenja se je v nekaterih državah po vojni uvedel indeks, to je stalno razmerje med dohodki delojemalcev in življenjskimi potrebščinami. Pred par leti se je ustanovila v Avstriji komisija, ki se je sestajala v rednih presledkih, v zadnjem času navadno mesečno, in jo tvorijo zastopniki delodajalcev in delojemalcev. Ta paritetna komisija je na podlagi avtentičnih podatkov izračunala, za koliko odstotkov se je življenje podražilo v primeri s prejšnjim razdobjem. Za isti odstotek se so potem prejemki zvišali ali znižali. Skoraj vedno seveda zvišali, ker so cene splošno le rastle.

Urejevanje plač je šlo avtomatično in ni bilo treba delati delavcem, uradnikom in drugim delojemalcem nikakih posebnih korakov, ampak so se njihovi prejemki avtomatično za prihodnji mesec zvišali, na primer za 5 odst. Seve da je bil, oziroma je še indeks nekaj circulus virtuosus, ker so delodajalci za isti odstotek, za katerega so morali zvišati plače podražili svoje izdelke. Ali delojemalcu je bilo le pomaranj in so bili njegovi prejemki vsaj kolikorotno primerni.

Po stabilizaciji avstrijske valute je postal indeks skoraj brezpredmeten, ker so se prejemki ročnega in duševnega delavstva že toliko uredili, da so plače sedaj precej stalne, pa tudi cene. Indeksna komisija je sedaj sporočila delavstvu in uradnikom, da so delodajalci odpoklicali iz nje svoje zastopnike, češ da je čas, da se indeks ukine. Zato tudi ne bodo delodajalci pristali na morebitni predlog strokovnih organizacij po reviziji indeksne formule.

Komisija strokovnih organizacij in delavska zbornica v Avstriji sta na podlagi tega koraka delodajalcev sporočili svoje sklepe ministrstvu za socialno politiko. Avstrijska vlada bo sedaj razmišljala o nadaljnjih korakih, ki jih bo treba storiti v tej stvari. Vendar se bo ponrej skušala sporazumeti z zastopniki obeh strank, delodajalci in delojemalci.

Skrivnosti Marsa

Lansko jesen je nudil Mars izredno ugodno priliko na opazovanje, in sicer v času svojega »velikega protistanja«, ki se ponavlja le redkokoli. Vse svetovne zvezdarne so ga opazovale in fotografirale. Proučevanje nakopičenega gradiva je zahtevalo mnogo časa. Šele sedaj smo dobili »uvodno poročilo«. Mars je temeljito razočaral vse, ki so hoteli rešiti uganko njegovih kanalov. Sicer čista in jasna atmosfera je bila to pot polna oblakov. Kljub temu so videle vse zvezdarne znamenite kanale.

Dr. Siffrar, ravnatelj opazovalnice v Arizoni, kjer nikdar ne dežuje, je celo odkril več novih prekopov. Zanimivo je, da so se videle te črte le skozi male, kvečjemu 98 cm daljnogleda. Večja stekla so dala nejasne slike v obliki posameznih temnih madežev. Skozi znameniti tri in pol metra široki pariški daljnogled se ni videlo nič. Nemški učitelj Knühli v Babelsbergu je videl prvotno z 40 cm daljnogledom le madeže, Znojil je cev na 20 cm in je razločno videl kanale. V sled tega narašča število pristašev, ki so mnenja, da so Marsovi kanali le optična prevara.

Temni madeži, oziroma črte se strnejo skupaj pri slabem povečanju in tvorijo takozvane »kanale«. Močnejši daljnogledi pa zonet uničijo prevaro. To je stališče Knühla, Antoniadisa in drugih. Nasprotno so Američani bili zaupljivi in trdijo, da obstoje kanali v resnici. V Ameriki so prekope celo fotografirali.

Ni dvoma, da ima Mars atmosfero, ki je slična naši. Beli madeži, ki so se talili leta 1909. (v času zadnjega protistanja), so natančno ponovili iste izpremembe tudi letos. Dr. Siffrar je prepričan, da imajo na Marsu pomlad in leto. Računi so dognali, da ima Marsovo ozračje 7 do 18 stopinj toplotne po Celziju in torej odgovarja jasnemu mrzlemu vremenu na zemlji.

Zanimiv rezultat opazovanja je dosegel prof. Pickering na Jamaiki. »Ka-

nali», oziroma »oaze« so po njegovi sodbi navadno temni madeži, oziroma črte na svetlem ozadju. Pickering je bil videl nasprotno sredi nekega temnega kraja malo belo »oazo« z dvema ravnobežnima kanaloma. Prišel je do zaključka, da so »kanali« velikanski umetni drevoredi, ki so jih nasadili Marsijanci v puščavi. »Bele oaze« pa so kraji, kjer so poginili vsi nasadi in je zopet vidna bela puščava (pesek?). 4. oktobra je opazoval Siffrar čuden pojav na tako zvanem »terminatoriju«. Marsa (črta, ki deli dnevno razsvetljeno polovico planeta od črne, ponočne). Celih 50 minut je sijala na terminatorju čudna do 300 km široka luč, ki se je nenadoma pojavila in prav tako hitro ugasnila. Imela je modrikasto belo barvo, ki se je jasno ločila od rumenkaste planeta. Drugo noč se je čudna luč ponovila, a le za trenutek. Nato se je izruvil terminator v megli. — 27. oktobra je zapazil isti pojav Beliciej Van Bi-broes in ga je označil kot »žareče razširjevanje Marsovega terminatorja«. Luč je sijala 2 uri in pol in je bila široka do 2000 km. Vzroki tega čudnega pojava niso znani. Če ni to izbruh kakšnega vulkana, bi se lahko mislilo na umetno luč. Na vsak način bomo še čakali precej let, dokler se ugotovi ali je Mars obhluden, če na njem žive razumna bitja.

Sovjetska morala

Da je komunistična morala povsem različna od buržajske, mi »buržuji« že davno vemo, na vsa usta pa jo izjavlja tudi famozna Suzana Girault, o kateri smo sivečasno poročili v našem listu daljši članek. V svrhu lažjega umevanja tega novega, v bistvu starega nauka iz komunistične moralike naj navedemo po pariškem »Matinu« sledečo avtentično dogodbico, ki si jo tudi naši oboževalci sovjetskih metod lahko napišejo v album:

V početku meseca aprila je moskovska »Pravda« priobčila senzacionalno vest: Na podlagi absolutno zanesljivih podatkov, je pisala »Pravda«, moremo danes razkrinkati najnovejšo slensarstvo, ki se ga poslužujejo ruski emigranti v inozemstvu. Nato navajala, da si je dal neki oficir, Druželovski po imenu, naročiti iz neke berlinske tiskarne pisemski papir, opremljen z insignitami III. internacionale. »Pravda« »podkrepuje« svojo trditve s podrobnimi in avtentičnimi »dokazili«, ter zaključuje: Namen tega oficirja je prozoren. Panir mu je služil v to, da je na njem stvarjal »lažne« dokumente, s katerimi je hotel kompromitirati soviete. In da se »Pravda« docela zavaruje pred zlobo buržujstva Evrope, objavlja faksimile ponarejenega pisemskega papirja z njegovo »lažno« glavo vred.

Med tem so nastopili znani sofijski dogodki. »Pravda« se je točno oglasila in vnaprej že slutila, da bodo v Bolzariji odkrili soviete kompromitirajoče papirje. Ti papirji so seveda ponarejeni. In zgodilo se je res tako, kakor je preokovala dalekovidna »Pravda«.

Ali sovjeti pri vsej svoji bistroumnosti pozabljajo, da ima tudi Evropa možgane v glavi. In res, kmalu po famoznem razkritju glavnega bolševiškega glasila se je oglasil angleški list »Morning Post« in prekrizal sovjetske račune.

»Prepričali smo se,« piše ugledni angleški list, »da je vsa storila, ki jo pri-
naša »Pravda«, od prve do poslednje črke spretno maskirana laž. Zakaj v rokah imamo dokaze, da je nemška policija nedvomno ugotovila:

- 1.) da je imenovan Druželovski eden izmed najbolj znanih in najbolj gorečih agentov sovjetov;
- 2.) da je bil pisemski papir, ki ga »Pravda« omenja, naročen ne v aprilu 1925, marveč že v početku leta 1924;
- 3.) da vsebuje glava omenjenega pisemskega papirja nekatere pogreške, na prvi pogled pa je jasno, da so te pogreške storjene namenoma;
- 4.) da je talisti »falzificirani« — več mesecev unoraobilni sodrži Zinovjev za svojo ultra-tajno korespondenco;
- 5.) da je članek v »Pravdi« izšel šele, ko so bila sovjetska taina navodila, po-

stana v Bolzarijo, že sežgana in uničena.

Cenjeni buržuji, saj razumete? Stvar je vrlo enostavna. Iznajdljivi gospod, pardon, sodrug Zinovjev je prišel na silajno idejo, kako vtisniti svojim pisemom in instrukcijam, kadar pridejo na dan, pečat ponarejenosti. Rezerviral si je že vnaprej možnost uspešnega taljenja svoje korespondence. Le žal, da tem sovjetskim metodam nihče več ne nasade. Toliko navinosti in lahkovernosti premore le kak zapeljan proletaec, mi »buržuji« smo jo na odložili že s kratkimi otroškimi hlačicami.

Moško perilo

v krasni izbiri

po jako ugodnih cenah Vam postreže

P. MAGDIĆ

Oglejte si solidnost blaga! 222-a

Posiljam na izbiro tudi po pošti.

Neuspel pobeg milijonskega sleparja

V Hamburgu so pred kratkim odkrili velikansko sleparijo, ki je škodovala hamburške trgovske kroge za ogromno vsoto dvestotisoč zlatih mark. V naši valuti znaša to okoli dva in pol milijona Din. Takoj po izvršenem činu je izginil iz Hamburga 35 letni trgovec Maks Blumenthal. Sum je padel nani in nemške oblasti so poslane za njim brzojavno tiralcu z natančnim popisom njegove osebe. Blumenthal se je odpeljal z letalom v Švico, odkoder jo je mahnil v Italijo, uverjen, da mu bo v deželi nereda uspelo vkrcati se na kakšen italijanski parnik ter se na njegovem krovu odpeljati čez ocean v deželo boljšee sreče.

Slepar je izstopil v Curihu. Švico je prepotoval brez ovir, ko pa je prekorajčil mejo italijanskega ozemlja, je že imela policija v rokah brzojavni poziv, da je treba takega in takega človeka izslediti. Blumenthal je prišel v Trst. Nič hudega sluteč se je nastanil v hotelu »Union«, kjer se je zapisal v tujsko knjigo za trgovskega potnika Leona Lusnerja, doma iz Draždan.

Tržaška policija, ki je bila obveščena o slepariji v Hamburgu, je takoj postarila pažnjo nad potniki nemške narodnosti. Preiskala je vse tržaške hotele in je potrkala na vrata tudi pri Lusnerju. Mož je odprl. Predstavila sta se mu dva agenta, ki sta ga vlijudno pozvala, naj pokaže potne dokumente, da vidita, če so v redu. Lusner je prišel v zadrego. Dejal je, da jih nima, ker jih je izgubil na potu. Agentoma to ni bilo dovolj. Pozvala sta pretveznega potnika na policijo, kjer se je moral legitimirati. Povedal je kmalu, da se ne piše Lusner, ampak Blumenthal, da v resnici ni trgovski potnik, za katerega se je izdal, marveč slepar, in da ne prihaja iz Draždan, temveč iz Curiha, kamor se je pripeljal iz Hamburga. Ko so na policiji odkrili sleparjeve kovčke, so našli v njih ogromne vrednosti: bilo je v njih nad 600 tisoč lir in drugih valut, s katerimi je bil nameraval Blumenthal pobrisati čez ocean.

Policija je seveda dejala sleparja pod ključ in sedaj se vršijo pogajanja, po katerih bo Blumenthal izročen nemškimi oblastvom, pred katerimi se bo moral zagovarjati za svoje dejanje.

1.) da je imenovan Druželovski eden izmed najbolj znanih in najbolj gorečih agentov sovjetov;

2.) da je bil pisemski papir, ki ga »Pravda« omenja, naročen ne v aprilu 1925, marveč že v početku leta 1924;

3.) da vsebuje glava omenjenega pisemskega papirja nekatere pogreške, na prvi pogled pa je jasno, da so te pogreške storjene namenoma;

4.) da je talisti »falzificirani« — več mesecev unoraobilni sodrži Zinovjev za svojo ultra-tajno korespondenco;

5.) da je članek v »Pravdi« izšel šele, ko so bila sovjetska taina navodila, po-

v temi na izprehod, pri tem pa je sabredel in padel v lužo, kjer je žalostno utonil. Palmquist se je rešil pri nesreči sredi oceana, utonil pa je v majhni mlakuži.

× Originalna razstava. Na berlinski univerzi je razstavil profesor dr. Friedenthal zbirko mrtličkih mask, iz katerih je jasno videti poteze obrazov duševno visoko stoječih oseb, pa tudi proslulih zločincev. Med maskami najdeš Nietzscheja, Wielanda, Menza, Wagnerja, Schillerja, Moltkeja,

Robespierrea, Liebknechta, morilca žensk Grossmanna, angleškega roparskega morilca Wašna, čigar maska je izredno podobna Donatellovi, in druge. Zanimivo je videti, kako se pri nekaterih izpremene poteze obraza v smrti. Marsikateri obraz se naravnost sesede, postane oduren in se popolnoma izpremeni, tako da je mrtveca težko spoznati. Drugi pa postanejo tako lepi, kakor jih niti najboljši slikar ne bi mogel naslikati.

Socijalna politika

Mednarodna konferenca o porodni kontroli

Številni delegati skoraj iz vseh večjih držav na svetu. — Velicanihvi referati o znanih kontrolah porodov. — Vsako leto naraste prebivalstvo sveta za 15 milijonov glav. — Protiporodni serum, ki se vbrizga v roko žene in prepreči porod.

Koncem marca t. l. je bila odprta v hotelu Mc Alpin v Newyorku VI. mednarodna konferenca o kontroli porodov. Odvrla jo je Margareta Sanger, znana voditeljica ameriškega gibanja za kontrolo porodov, ki je v svojem odprtem govoru poudarjala, da je delovanje za porodno kontrolo najvažnejše socialno gibanje v modernem času in da bodo svobodnomyelni zdravniki s pomočjo prebujenega javnega mnenja kmalu izvajali postavno priznanje tega gibanja. Zborovalci, in to številni inozemski delegati in delegatke, ki so zastopali organizacije za kontrolo porodov v Angliji, Nemčiji, Danski, Švedski, Holandski, Franciji, Avstriji, Rusiji, Kitajski, Japonski, Mehiki, Kanadi in še v drugih nešteti državah, so navdušeno pritrdili njenim izjavam.

Poleg predstavnikov organizacij za kontrolo porodov so bili navzoči tudi številni najbolj odlični zdravniki iz Amerike in tudi tujine, ki so referirali. Povabljeni so bili tudi nasprotniki, da povedo svoje mnenje. Na konferenci se je opazilo, da je bilo prisotnih posebno veliko dam iz najvišjih denarnih in plemenitaških krogov. Med gosti, ki so govorili, je bila n. pr. tudi grofica Katarina Karolyeva, žena prvega predsednika ogrske republike. Ko je bila izvoljena za predsednico VI. mednarodne konference dr. Allee Drysdale Vickersyeva, ni njena izvolitev nikogar osupnila. Pač pa je frapirala sila njenih argumentov, da bi morala ženska odgovoriti materinstvo do popolne zrelosti, n. pr. do 25 leta ter da bo edino žena, ki zna kontrolirati porode, mogla odpraviti bedo v svoji hiši in kolektivno v svojem mestu in deželi.

Seveda je mislila pri tem na industrijsko močno državo, kjer je nakopičenega zelo mnogo proletariata. »V preteklosti je bila žena brez moči radi ignorance glede vsega, kar se tiče njenih bioloških funkcij,« je izjavljala. »Vladarji in cerkev so hoteli, da ostane žena v nevednosti. Ker torej ni znala kako kontrolirati reprodukcijo in je naravnost težila po zgodnji moztvi, je bila vedno odvisna od moža. Znanost kontrolo porodov pa zagotavlja ženi zgodnjo možnost in vsaj nekaj let gospodarske neodvisnosti. Do 25 leta naj bi zakonca počakala, da bi položila trden temelj svoji bodočnosti. potem pa si naj bi privoščila enega otroka. S skrbno uporabo kontraceptivnih sredstev bi bila potem stariša zasigurana, da ju ne bi zasačil drugi porod prehitro in pretrgal prežgodaj materino skrb za prvega otroka.«

Ni manj interesantno od tega referata je bilo poročilo dr. Marjle Stopesove, ki je ustanovila l. 1920 kliniko porodne kontrole v Londonu, najstarejšo te vrste v Angliji. Rekla je, da se je do l. 1924 zateklo na kliniko 5000 žen, od katerih je 4834 vprašala za informacije o preprečitvi nosnosti. Vzroki, ki so jih navedle prošilke, so bili različni. Veliko število žensk je bilo in ne sposobnih za porod, toda večina se je pritožila, da imajo več otrok, kot pa morejo skrbeti zanje. Ostalih 166 prošilk je bilo sterilnih in so zahtevale informacije, kaj naj delajo, da bodo mogle roditi. Pelletina izkušnja na kliniki je popolnoma ovrgla trditve, da povečuje porodna kontrola nemoralnost, ker pomaga uiti neporočenim ženam posledicam spolnih odnošajev. Izmed 5000 prošilk sta bili samo dve samski ženski in 52 je bilo zarodenk, ki so izrekle željo, da bi rade odgovorile materinstvo za nekaj časa, da se gospodarsko opomorejo.

Javno mnenje v Angliji glede tega vprašanja se je zelo hitro spreminjalo. Spočetka so se ženske sramovale vprašati za in-

formacije, sčasoma je to prenehalo in žene se žene že zavedajo, da imajo popolno pravico vedeti in razumeti, kaj je treba preprečiti oploditev, če nečelo imeti otrok. Voditelj klinike se prav zdaj bavijo z načrtom, po katerem bi prevzela vlada to delo in bi ministrstvo zdravja tisto, ki bo odgovarjalo na razna vprašanja o porodni kontroli, tako da bodo privatne klinike nepotrebne, ker bodo postale državna ustanova. »Če bi inteligenten prebivalec Marsa prišel proučevati našo civilizacijo 20. stoletja,« je podkrepil J. O. P. Bland, sloveči angleški avtor, referate svojih predgovornikov, »bi se nelzmerno čudil paradoksu socialnega sistema, ki dopušča, da se na eni strani nagnete ogromna masa ljudi, dočim se na drugi strani na tisoče razumnih ljudi ukvarja z metodami človeške klanje na debelo.«

»Svetovna zaloga živil ne zadostuje niti za sedanje prebivalstvo zemlje, ki šteje 1750 milijonov ljudi. Na milijone ljudi mora vsako leto stradati in to število prebivalcev se mora po sedanjem naraščanju podvojiti v prihodnjih 60 letih. Vsako leto naraste prebivalstvo sveta za 15 milijonov glav. Ako bi hoteli vse ljudi pošteno nasiti, bi bilo treba vsako leto kultivirati najmanj 40 milijonov novih okrov zemlji. To se pa ne zgodi. Iz tega sledi, da so stara ardišča civilizacije vedno bolj nalaščena z ljudmi, ki nimajo gospodarske eksistence. Boj za kruh, boj za obstanek je vedno hušši. Vladarji pospešujejo ta boj, namesto da bi ga omilili in omejili. Med vladarji, med narodi je ljuta tekma za nove trge, nove dohodke, nove kolonije, nove dežele — za nove izvore kruha. Ta tekma se od časa do časa posuše do vojne in tedaj pride do klanja ljudi na debelo. To je stara pot. Nova pot, katere bodo morali narodi izbrati, če nečelo periodičnega klanja preostanka ljudi s topovi in s strupenimi plini, pa je pametno organizirana kontrola porodov. Kričanje, da kontrola porodov pomeni samomor naroda in bele rase, je kričanje legorantov, ki ne vedo, kaj govorijo.«

Ko je tako prepričevalno končal Bland se je vnelo razpravljanje o protiporodnem serumu, o katerem je poročal dr. James F. Cooper, direktor kliničnega raziskovalnega oddelka Ameriške lige za kontrolo porodov. Dejal je, da je v Ameriki, ki je dočela potenciranega evropskega materializma, bil M. P. Guyer, profesor zoologije na visokotinski univerzi tisti, ki je odkril serum za preprečevanje oploditve. Eksperimenti s tem serumom se vrše že nad leto dni v Ameriki, Angliji in v Nemčiji. Poskušnje so se vršile na živalih in so se obnesle. Zivali, n. pr. zajke, morske prašičke itd., katerim so vbrizgali serum v kri, so postale sterilne, to se pravi, da samice niso imele mladičev, čeprav so bile oplodjene. Vprašanje, če povzroči serum trajno sterilnost ali le začasno, še ni rešeno, čakati bo treba še nekaj časa, preden se bo to dognalo.

»Prihodnja poskušnja se bo vršila odsej dalje le na ženskah. Samo lansko leto smo prejeli 50.000 pisem ameriških žen, naj jih podučimo o porodni kontroli. Razume se, da ni bilo treba dolgo čakati na protovojilke za eksperimentiranje z novim protiporodnim serumom. Pismo prve je prišlo iz Manhattan, N. J. da je stara 35 let in je bila že enajstkrat nosna v svojem zakonemskem življenju. Svoje pismo zaključuje: »Prosim, pomagajte mi! Rešite me nadaljnih porodov, za katere sem telesno nesposobna, in dokažite svetu na meni, da je novi serum učinkovit.« Vcepljenje je zelo enostavno kakor cepljenje koz, legarja in drugih bolezni. Serum, ki se bo rabil za sedaj predvsem pri sterilizaciji fizično in duševno škodljivih oseb, se vbrizga v roko, in to je vse. Poskušnje se bodo vršile po odkritju seruma, profesorju Guyerju. ki upa, da bo omenjeni serum v kratkem tako izpopolnil, da homo strmel, ker bodo ženske samo takrat rodile, če bodo neubranljivo to tudi hotele.«

Zalostna povest starega Bernika je izzvenela kot utrgana struna dolge in burne pesmi življenja. Zunaj pa je bila kristalno bela in svetla decembrska noč: ne noč, dan, jasen in čist kakor opoldan, dasi je bila ura ena čez polnoč. Vstali smo, da bi se poshvilili in tu se je zgodilo nekaj česar me je še sedaj groza.

Stari Bernik je šel po kučmo v sosedno jedilnico in tam naenkrat bolešno zakričal:

»Tu je! Tu je! Prišel je!«
Nas vseh se je lotil strah, vendar smo šli tja: pred oknom je ležal Bernik in mrmral: »Na oknu je bil, trkal s čelno ob steklo in mi kimal ...«

Mož je vsled premnoge pijače očitvidno preveč uživil v svojo povest in

Frank O'Conor:

Smrekine sence

Kar v naprej vam povem, da prav nič ne verujem v strahove in da bi me ta storila, ki vam jo sedaj povem, nikdar ne zanimala in bi jo bil že davno pozabil, da se ni zgodil z mojim prijateljem Bernikom žalosten slučaj, ki je dovolj vznemirjal vso okolico in oblast.

Lepo zimsko noč smo sedeli pri čaju na Bernikovem posestvu blizu mesta. Jaz sem bil šestkrat gost te ljubezne družine, ki se je odlikovala po nekaki notranji in resnični finesi, ki jo dandanes tako redko najdeš. Stari Bernik, častiliv mož srebrnih las, je bil sicer redkih besed, toda če je začel govoriti, si slišal iz njegovih ust marsikaj zanimivega, kar ti je gotovo ostalo v spominu. Drugi član družine, gospodična Marica, pa je bila posebej mila srca in mlado zdravje Bernikovih. Zdebo se je, da sije solnce in kipi pomladno življenje le na zdravje te ljubezne krasne deklice. Njen brat je bil absolviran tehnik in moi prijatelj je z visoke šole.

Nekaj žudeznega je zimski čas! Mislil namreč, da čustvo in domišljija nikjer ne delujeta tako kakor v prijetni

družbi pozimi zvečer pri čaju. Treba je samo razvozlanjih jezikov in pravilnost zimske noči tako obvlada človeka, da ga premakne iz resnične vsakdanosti v sanjski svet očarljivih omam.

Toda to, kar nam je stari Bernik tisto noč pravil, ni bila ne sanja in ne omama. Sedeli smo že precej dolgo in ko se je stari gospod v pogovoru razvnel, nam je začel sinovi v čai stare domače slivovke in govoril:

»Strahov ni, dragi mož! To lahko verujete meni, ki sem že precej doživel, bil na dveh vojnah in se klatil deset let po morju. Če pa sem res enkrat videl strah, vas pa prosim, da mi to verujete, čeprav morda tega ne boste tako razumeli, kot sem jaz.«

Moi oče je živel, kakor veste, prvotno v Trstu in je bil za tiste čase da ne govorimo o današnjem velikostevilečnem bogastvu dovolj dobičkarjev, prav bogat in ugleden trgovec. Zelo rad sem ga imel in če pravim, da je bil nekaj čudak, mislim s tem na dejstvo, da včasih ni dan ali dva govoril z nobenim domačinom, ne z mojim mamco ne z mamo. To je bilo vedno takrat, kadar smo imeli gosta za mizo. Nekega prav posebnega gosta namreč. Bil je to mlad mož, kakih deset let starejši od mene, zelo simpatičen in energičen. Takoj sem

ga vzljubil in se začel zanj zanimati, kdo je in kaj. Toda očetu ni bilo prav, da sem vpraševal o njem in moja mati je v takih slučajih navadno jokala in zato nisem več izpraševal po tem čudnem gostu. Prihaja je večkrat in tudi to vem, da sta imela z očetom včasih precej glasne nastope v binnju.

Nekoč pa je izostal in moi oče se je kar prenovil in oživel. Bil je vesel in večkrat prav dobre volje. Ker me trgovina ni veselila, sem šel k mornarici: oče pa je Trst zapustil in se naselil na stara leta tukaj in živela sta z materjo prav mirno in udobno, kakor ljudje, ki jih je življenje že za seboj pustilo, ne hoteč jih moriti z vsakdanjimi skrbmi in težavami.

Lepega dne — naš parnik je bil na poti v Buenos Aires in smo bili že daleč v južnoameriških vodah — sem ponoči na krovu, pušil izvrstno pipo finega kolonizskega holandskega premišljeval dogodke svoje mladosti in družine. Tako sem se zamislil, da nevihte, ki se je z naglico blizala, niti opaziti nisem. Nekaj pa sem opazil, česar živ dan ne pozabim. Valovi so butali ob krov — vi si ne morete misliti, kako nesramne so ponočne nevihte v onih vodah — in na enem teh valov je nekaj plaval. Postal sem pozoren in sem

natančno pazil. »Saj ni nič,« sem si mislil in pomel oči. Pa se je zopet pokazalo, priplavalo čisto blizu krova in me pogledalo z velikimi zelenimi očmi.

»Kaj pravite, kdo je bil?«
Jaz sem se zganil in nervozno prijel skodelico čaja. Marica in njen brat sta toplo gledala v plamen v kaminu. Stari Bernik pa je vstal in prinesel novo steklenico slivovke, kot da hoče hrabriti sebe in nas. Meni se je zdelo vse skupaj čudno in skoro smešno, zato sem molčal in pošteno pil ...

»Mislite si! Oni zakoniti gost, ki je prihajal v našo hišo, ko smo bili še v Trstu! Toda sedaj ni bil več simpatičen njegov obraz, bil je grozen in razstrel. Mežikal mi je z zelenoogrnjenimi očmi, se režal in mi kimal ...«
»Pozdravljen, bratec,« je pridem po dedščini, le brez skrbni bode ...«
To sem natančno slišal, prav kakor sedaj silim samega sebe. Toda mi vam treba misliti, da smo tleli na parniku tako-le slivovko: tudi v tistih letih še nisem pil nobenega alkohola ... Zbudil sem se v kajuti. Mrzlica me je tresla in pozdravil sem se šele na konnem. Saj veste, da je v južnoameriških mestih prav prijetno življenje, ki bi ga tudi takrat zalajal z veliko žlico, da nisem dobil lepega dne, in sicer kmalu po tem do-

Gospodarstvo

Finančna ofenziva proti Franciji

Pariz, 27. aprila.

Nimamo sicer še točnih vesti o tem, kakšni bodo konkretni predlogi francoskega finančnega ministra Caillauxa glede rešitve finančne krize, toda eno je gotovo, da namreč tudi Caillaux ne zna delati čudežev. Pač pa lahko sodimo po raznih pojavih v londonski City, kaj pripravljajo mednarodni finančniki za rešitev francoske finančne krize. Čakajo samo, kdaj bo pacijent pri volji prebaviti pripravljeno pilulo. Mednarodni finančniki pripravljajo namreč za Francijo nekaj Dawesov načrt z vsemi ponizujočimi kontrolami, komisijami in birami, ki jih je moral doleteti trpeti samo premagana država in ki so jih znali Nemci v svoji prebrisani vsaj deloma izkoristiti zase. Ne gre sicer za zahrbne načrte in naklepe uničiti francosko gospodarstvo, pač pa hočejo mednarodni finančniki obvladati inozemski tečaj francoskega franka in s tem prisiliti finančno in politično na Francijo. In če prištevamo temu še francoski prinos dolžnika, je povsem verjetno, da francoske finančne krize ne bo rešil francoski minister, nego mednarodni odbor bankirjev Zveze narodov, ki čaka navodil za delo. V tem vprašanju so finančniki že doslej grozili anglosaškimi industrijalcem, da jim prepustijo ves problem. Federacija angleške industrije je že zahtevala, naj Francija in Italija poravnata svoje dolgeve, da bi se zboljšal položaj angleške industrije. Zdaž so ti industrijanci nekam utihli? Namigili so jim, da pomeni padec franka cenevi francoski izvoz kar pa angleškim industrijalcem ne diši. Padec franka bi tudi spremenil izgled na izplačilo mednarodnih dolgov.

Kaj torej početi? Pomagati si hočejo s preizkušnim receptom, da je treba delati tem večje dolgeve, čim bolj je država že zadolžena. In tako bi rada mednarodna finančna družba izposlovala Franciji veliko znanje posojilo — govori se o 1 milijardi dolarjev — seve pod pogojem masnih obresti in mizernega prejemnega tečaja Francija sicer že plačuje horendne obresti od zadnjih notranjih posojil, toda ta denar gre v žep lastnih državljanov in ostane torej doma. Toda glavni cilj bi bil dosežen, zaupanje v Francijo bi bilo obnovljeno. To je prva odškodnina, ki se nudi mednarodnim finančnikom in ta jih nič ne stane, pač pa mnogo nese. Zdaž pa je treba delati draginjo, da bi ne bilo tako lahko zbrati v anglosaško-Zidovskem svetu 1 milijardo dolarjev. Če bi pa izbruhnila vojna, bi lahko dobili ta denar tudi v sami Angliji saj se delajo in uničujejo novčnice, kakor pač nanesa, kar je dokazoval letos delničar Midland banke Mac Kenna. Ali tu je druga nevarnost. Francija bi ne dala denarja, temveč bi ji bil dovoljen kredit v inozemstvu. Tudi to nič ne stane, kajti če je mogoče fabricirati novčnice, je tem lažje izdelovati bančne obligacije. Zato pa bodo mednarodni finančniki zahtevali, naj se Francija odpravi svoji suverenosti v valutnih zadevah, torej enem glavnih in bistvenih pogojev narodne neodvisnosti in gnetnega blagostanja.

Bankirji ne odpro blagajniških knjig in ne primejo za pero, dokler jim Francija vnaprej ne zajamči, da uredi vso svojo finančno politiko po njihovi volji. Zlasti ji ne dovolijo pod nobenim pogojem prekoračiti meje sedanjega obkroga novčnice. S tem zanesljivim sredstvom hočejo zadušiti francosko industrijo in omejiti njeno izvozno kapaciteto. Ne sme se namreč pozabiti, da lahko francoski industrijski izdelki v sedanjih razmerah uspešno konkurirajo celo v Angliji sami. In zato hočejo mednarodni kapitalisti te ekspanzivnosti francoske industrije postaviti meje, ki bi jih ne mogla razširiti niti poznejša zakonodaja. Drugi pogoj je ureditev medzavezniških dolgov. Ustanovil bi naj se mednarodni odbor po Dawesovem vzorcu in ta bi izdelal pčilni načrt s posebnim ozirom na to, koliko more Francija plačati. Na videz je to kavalersko popuščanje, toda vsi vemo, da več nego je mogoče, ne more nihče plačati.

Vse drugo so več ali manj malenkosti. Tako n. pr. bi morala Francija zastaviti Dawesove reparacijske bone, na podlagi teh bi bili izdani mednarodni boni itd., kakor se ta papirnata piramida običajno gradi.

Francoskega fin. ministra trenutno najbolj teži problem velikega notranjega posojila, ki ga mora država v najkrajšem času poravnati. In v tej stiski mu mednarodni finančniki ne morejo nuditi druge pomoči, razen že omenjenega obnovljenega zaupanja in kredita, ki ga bo imela Francija v inozemstvu, če pristane na vse pogoje agresivnih angleških in ameriških bankirjev. Za domače dolgeve si morajo Francozi polskati denarja med seboj, najprej potom posojil, potem pa s postopnim zvišanjem davkov. Pri tem bi inozemski krediti: baje zboljšali tečaj franka in francoški izvozniki bi lahko odgovorili na to pretvezo: »Hvala lepa! Večji davki z ene in porast franka z druge strani. In čim večji so dolгови v inozemstvu, tem več moramo izvažati!«

Pa je takoj tolažilo pri roki. Industrija naj gre k vragu. Toda porast franka privlači več inozemskega kapitala, to se pravi, da bo država še bolj zadolžena v inozemstvu dočim se celokupnemu narodnemu gospodarstvu godi tako, kakor oni bali. ki je letela po stopnicah — čim dalje, tem slabše. Bilo bi naravnost usodno za francoski narod, če se nova vlada res ukloni zahtevam mednarodnih bankirjev in usmeri svojo finančno politiko tako, kakor ji svetujejo razni finančni krogi pod krinko »prilateljev Francije.« To je nevarna igra z ognjem in gaški petelin mora biti na straži.

Kaj tčji za vsemi temi pojavi? Gre za Francijo, za veliko zmagovito državo. Kratka vsebina mednarodne finančne ofenzive proti tej državi je tale: Francija je zdaž na vrsti, da jo prisilijo k mednarodni valuti (zlati pariteti) in da se njena uprava podredi mednarodnemu diktatu. Kaj pomeni valuta za gospodarsko življenje vsekega naroda, ni treba posebej omenjati. Gospodarska moč in obvladanje valute je lahko konstruktivno ali destruktivno. V rokah tujcev je ta moč prej destruktivna, nego konstruktivna. Poleg tega vidimo, da so bankirji vzeli državnikom še zadnje ostanke onega pčilega obvladovanja finančne politike, ki jim je dala v roke svetovna vojna. Anglija je bila prva na vrsti — fundirala je odnos no morala je fundirati svoj dolg Ameriki ne glede na to, da-lji ji kdo kaj plača. Angleški državniki pa lahko samo še ob strani gledajo, kako deluje angleški bančni sistem z Wall Streetom na to, da obvlada zadolžene evropske narode. Najprej se je lotil ta sistem Avstrije, potem Mažarske in Nemčije, zdaž sta na vrsti Francija in Italija. Ameriška svetovna politika se bliža svojem cilju, narodne emisijske banke z zlato pariteto bodo anglosaška okupacijska armada v vsaki državi. Federal Reserve Board bo imel vrhovno poveljstvo Lloyd George je to dobro pogodil, ko je dejal o Dawesovem načrtu:

»Nikoli ni bilo prišlo do sporazuma brez samoplačnega in brutalnega posredovanja bankirjev. Bankirji so pomedli z državniki, politiki, pravniki in žurnalisti ter izdali svoje povelje kot absolutni monarhi, ki se dobro zavedajo, da proti tem brezobzirnim dekretom ni nobenega vzvika. Ta sporazum je skupno povelje kralja dolarjev in kralja šterlingov.«

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (5. maja.) Turščica: sremska, 2 vagona 185; srbijanska, za mal, ladja, 30 vagonov 197,5; srbijanska, ladja, Smederevo, 50 vagonov 202; srbijanska ladja Donava, 40 vagonov 207. Tendence nespremenjena.

Dunajski goveji sejem (4. maja.) Dogon 4414 glav. Od teh jih je bilo 198 iz Juzoslavije. Zaradi večjega dogovora so cene nazadovale, in sicer prvovrstni živini za 10, ostali pa za 15 do 20 grošev pri kg. Za kg žive teže so notirali: voli I. 1,50 — 1,70 (izjemno 1,80 — 2,15), II. 1,20 — 1,45, III. 1 — 1,10 bik 1,10 — 1,45 (1,55), krave 0,95 — 1,10 (1,50) in slaba živina 0,55 do 1 šilling.

Dunajska borza za kmetijske proizvode (4. maja.) Danesnje dunajsko tržišče je bilo v splošnem prilazno. Zanimanje je bilo skoro za vse predmete. Le rž je ostala precej zanemarljiva. Notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine v šilinih lb za 100 kg: pšenica: domača 52 — 53, Rosafé 52,50 — 53; rž: 50 — 51; ječmen: domači 43 — 46; turščica: 27,75 — 28,75; oves: 41,75 — 42,75; avstrijsko svinjeno seno: polsladko 12,25 — 13,25, sladko 14 — 14,50.

spravili smo ga v posetijo. Ko je bila ena proč, torej ko ne straši več, sem se poslovil, da si posebno rad, toda imel sem v mestu zarana važnih opravkov.

Kar vam tu na kratko povem, mi že ni treba več verjeti, kajti jaz sam bi nairae ne verjel in me je skoro malo sram pripovedovati.

Moj pot do mesta je bila uro hoda in to radi snega, ki je ležal dve pedi visoko. Noč je bila tako jasna in čista, da mi je bil največji užitek, hoditi v tej prelestni babilni tišini. Šel sem po kolovozni poti, ki je vodila najprej čez polje, potem pa jo zavila ob reki. Na bregu so sanjale ivjaste vrbe in male smreke. Spodaj pa so poznavali srebrni valovi misteriju zimske noči.

Ze več kot polovico pota sem imel za seboj. Nič več nisem mislil na Bernikovo, rožnati valovi sem napoli tiho in mislil na opravke, ki so me čakali prihodnjega dne.

Na desni v grmovju ob reki se je nekaj zganilo. Iz vode se je kadila prav lahka megla kar povalčala.

»Kaj neki bi se zganilo?« sem se nasmehnil in živžgal v noč.

Ne, res se je majalo tam. Jaz nisem hotel pogledati, vendar me je nekaj sililo, naj pogledam.

Na robu ob vodi so stale v megli tri smreke. Ko sem se ozrl tja, so mi vse

== **Trgovska in obrtniška zbornica** za Slovenijo je imela v tekočem tednu v ponedeljek in torek odsekov zborovanja. V ponedeljek popoldne je zboroval finančni odsek, ki je obširno obravnaval načrt finančnega ministrstva o neposrednih davkih ter sklepal o predlogu, kako izterjevati zaslanke na direktnih davkih. Isti dan je zboroval odsek za pospeševanje obrti ter po dolgem razpravljanju pripravil predloge za plenum o tem, kako bi bilo preurediti in poživiti obrtno pospeševanje v Sloveniji ob odločitvi sodelovanju zbornicem. Obrtno pospeševanje vodi sedaj državni urad. Včeraj dopoldne so zborovali trgovski, obrtni in industrijski odsek, ki so se poleg mnogih drugih številnih poslov pečali z vprašanjem gospodarskega sveta illojalne konference, s prometnimi vprašanji v Sloveniji in v eksportni trgovini, osobito v lesni, nadalje z vprašanjem carine, ki postaja vedno usodnejše za industrijo v Sloveniji. V torek popoldne so zborovali celo popoldne združeni odseki, ki so se osobito obširno pečali z vprašanjem ali in kako je prezidati zbornično poslopje po načrtih g. prof. Plečnika ter z vprašanjem popolne borze v Ljubljani, nadalje z vprašanjem o ureditvi praznovanja praznikov in o predlogih, kako je urediti delovni čas v trgovini in obrti v naši državi. Oglašeni je bilo mnogo predlogov za današnje plenarno sejo, čije dnevi red smo te dni pričeli.

== **Enotne uzanice na zagrebški in beograjski borzi**. Včeraj so se začela posvetovanja zastopnikov beograjskih denarnih zavodov in beograjske borze o poenotenju uzanic zagrebške in beograjske borze. Udeleženci so baje v večini za poenotenje. Posvetovanja bodo trajala več dni.

== **Zaključek zagrebškega velikega sejma**. Pomladanski zagrebški veliki sejem, ki se je vršil 9 dni je bil zaključen v ponedeljek. Tudi zadnji dan je bilo precej posetnikov, zlasti iz okolice in iz samega Zagreba. Skupno število posetnikov na ta dan se čeni na okrog 10.000. Zadnji dan je posetil sejem tudi zagrebški nadškof dr. Ante Bauer v spremstvu svojega tajnika. Po cenitvi prirediteljev je sejem uspel nad pričakovanje. Podrobnejše poročilo o poslovanju bo izdano v nekaj dneh, čim se zberejo potrebni podatki.

== **Cenovnik za zavarovanje valute ob izvozu blaga** za dobo od 1. do 15. t. m. je objavljen v »Uradnem listu« št. 41.

== **V trgovinski register** sta se vpisali v Sloveniji naslednji trdki: Brata Šumer in drug, trgovina v Celju in »Danica«, družba z o. z. za razpečevanje mineralnih in kemičnih izdelkov v Mariboru, podružnica v Ljubljani. Izbrislja se je čvrda: Majhenič, Koser in Prossnitz v Ljubljani (ker se je družba razšla).

== **V zadržni register** se je vpisala Planšarska zadržna Stranje, r. z. z o. z. v Spodnjih Stranjah pri Kamniku. Izbrali sta se: Gospodarska zadrža čevljarjev v Ljubljani z o. z. v likvidaciji (ker je likvidacija končana) in Nakupovalna in razpečevalna zadrža za klavno živino v Ljubljani, r. z. z o. z. v likvidaciji (ker je likvidacija končana).

== **Redni občni zbor** ima Vzemema zavarovalnica v Ljubljani dne 19. junija ob 16. v društvenih prostorih.

== **Poravnalni narek** v poravnalni zadevi zapuščine Vinka Majdiča v Kranju je določen na 15. t. m. ob 9. Predmet je glasovanje o končnem poravnalnem predlogu, ki je na vpogled pri deželnem sodišču v Ljubljani, oddelek III.

== **Potrjeni poravnali**. Poravnava firme P. in M. Rozman v Ljubljani z upniki je potrjena. — Dalje je končano poravnalno postopanje dolžnika Jožefa Volavskega, krojača v Vrhnem pri Zalcu, ker se je dolžnik poravnal z upniki.

== **Konkurz** je razglašen o zapuščini Vendelina Stareta, trgovca v Ljubljani (prvi zbor upnikov 8. t. m. ob 10.) o imovini Marjete Pristernikove, trgovke v Mariboru (prvi zbor upnikov 13. t. m. ob 9.) in o imovini Franca Pavlina, mesarja in gostilničarja v Škofjih rižah pri Radečah (prvi zbor upnikov 19. t. m. ob 10.) — Konkurz o imovini Milke Kos v Mengeš je odpravljen, ker se je vsa masa razdelila.

== **Tržišče jalec** Položaj na tržišču jalec se v zadnjem času ni spremenil. Domače nakupne cene so se gibale med 0,75—0,90 Din za komad. Mestoma se dobe tudi jalec po 0,50 Din komad, toda ponekod v Prekmurju in ob štajersko-hrvatski meji. Na ljubljanskem trgu se plačujejo komad po 0,87 do 1,25 Din. S Švico se trguje na bazi 135—140 švicarskih frankov in z Nemčijo na bazi 120—125 zlatih mark fco pariteta Buchs. Kot konkurent Jugoslavije na zunanjih tržiščih je nastopila poleg Rusije in Bolgarske tudi Rumunija, ki je s 1. majem otvorila izvoz jalec. Na Dunaju se trguje jugoslovanskega blaga komad po 1400 do 1500 aK, v Angliji pa po 11,5 do 12 šillingov za 120 komadov. Izvoz preko Ljubljane je v zadnjem času prilichen, in sicer se izvažajo večinoma v Francijo, deloma v Italijo ter Švico in nekaj v Nemčijo. V Avstrijo se izvažajo jalec preko Maribora.

Borze

LJUBLJANA. (Prve številke pomenijo povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijske zaključke.) **Vrednote**: 7% posojilo 62—63,5, Vojna škoda 162—164,5, Celjska posojilnica (200), Ljubljanska kreditna 217—20, Merkantila 110—124, Prašedion 795—805, Kreditni zavod 190—200, Strojne 0—135, Trbovlje 380—385, Vevče 110—0, Stavba 265—280. — **Blago**: les: jelovi hlodi, od 25 cm premera naprej fco nakladalna postaja 0—650; škorote, 12 mm od 25 cm premera naprej 3 m dolžine, fco nakladalna postaja 0—650; škorote, 12 mm, 13 mm, 4 m dolžine, paralelne, monte, fco meja 650—0; cerovi krli 25 cm, 2 m dolžine fco nakl. postaja štirje vagoni (18); bukova drva, 1 m dolžine, suha, fco meja 2 vagona (25); poljski oridekli: pšenica: Rosafé, riu-

fusa pariteta Ljubljana 0—470, avstralska, rinfusa, pariteta Ljubljana 0—465, Hard Winter št. 2, rinfusa pariteta Ljubljana 0—490, otrobi pšenični: debeli, fco vagon Ljubljana, 1 vag. (215), drobni, fco vagon Ljubljana 0—190; turščica, promptna, pariteta Ljubljana 215—0; oves makedonski, orig. pariteta Ljubljana 340—0; krompir rumeni, fco štajerska postaja, 0—115, roza, fco štajerska postaja 0—135.

ZAGREB. V efektih je bila tendenca tudi danes prilaznejša. Od bančnih papirjev se je okrepila Eskomptna. Večji promet je zabeležila Jugo. V industrijskih papirjih je bil promet srednji, a tečajji so v glavnem zadržali večerajšjo višino. Od državnih papirjev se je trgovala v večjih stvarkah Vojna škoda, ki je poskočila na 169. V devizah je tendenca nekoliko oslabela in so zato tudi tečajji napram večeraj malenkostno popustili. Blaga je bilo na tržišču zadosti a tudi Narodna banka je dajala posamezne čeke. Promet je bil običajen. Nekaj več se je trgovalo z devizami na Italijo, London in Prago. Notirale so devize: Amsterdam 2485—2515, Dunaj 869—881, Berlin 1468,5—1483,5, Bukarešta 29,5—30,5, Italija izplačilo 253,75—256,75, London izplačilo 299,90—302,90, ček 300—303, Newyork ček 61,794—62,54, Praga 183,05—185,45, Sofija 47,50—49,30, Stockholm 1647,5—1657,5, Švica 1197,5 1207,5; valute: dolar 61—61,80; efekti: bančni: Trgo 15—16, Hrvatska 34—35, Eskomptna 105—106, Poljedelska 17—18, Kreditna Zagreb 105—110, Hipo 61—62, Jugo 97—99, Ljubljanska kreditna 237,5—240, Prašedion 800—0, Eino 85—92,5, Slavenska 70—71, Srpska 130—132, Narodna 0—3500; industrijski: Eksploatacija 42—44, Dnbrovačka 590—0, Šečerana 570—580, Isis 52—53, Nihag 48—50, Gutmann 360—370, Slaveks 165—170, Slavonija 54—55, Trbovlje 380—390, Vevče 110—0; državni 7% posojilo 62,5—63, agrarne 28—29 Vojna škoda perkas 166—169, obračun 169,5.

BEograd. Na današnji borzi je bil položaj za devize prilichen neizpremenjen napram večeraj. Zaključevalo se je na bazi 8,30 —8,32 za Beograd v Curihu. Narodna banka je zdatno intervenirala in to zlasti v devizah na London in Švico. Po borzi je ostala tendenca neizpremenjena. Notirale so devize: Dunaj 877,5—887,5, Berlin 1478—1485, Bukarešta 0—28,75, Italija 255—253,25 London 301—301,20, Newyork 62,10—62,15, Pariz 325,5—326,25, Praga 184—184,25, Švica 1200—1202.

CURIH. Beograd 8,35, Newyork 517,20, London 25,095, Pariz 27,10, Milan 21,22, Praga 15,325, Budimpešta 0,007260, Bukarešta 2,40, Sofija 3,775, Dunaj 72,80.

DUNAJ. Beograd 11,41 — 11,45, Berlin 168,78 — 169,38, Budimpešta 99,55—99,95, Bukarešta 3,25 — 3,27, London 34,42—34,52, Milan 29,13 — 29,25, Newyork 709,35—711,85, Pariz 37,14 — 37,30, Praga 21,015—21,095, Varšava 136,33 — 136,63, Sofija 5,14—5,18, Curih 137,17 — 137,67; dinarij 11,37—11,43.

PRAGA. Beograd 54,55, Dunaj 476,25, Rim 138,75, Newyork 33,75, Curih 653,875.

BERLIN. Beograd 6,75, Dunaj 59,055, Praga 12,425, Newyork 4,195, Curih 81,11.

LONDON. Beograd 301, Newyork 485,125 Italija 118,25, Švica 25,09.

NEWYORK. Beograd 1,62, Italija 4,1075, London 4,85, Švica 19,33.

Sokol

Sokolski zlet v Kranjski gori. V nedeljo dne 10. maja prirede sokolska društva z Jesenic, Javornika in Mojsirane majski zlet v Kranjsko goro, kjer se vrši javna telodvaba navedenih društev, splojna s koncertom jeseniške sokolske godbe, v lepem senčnatem vrtu gostilne »Slavec« v Kranjski gori. Odhod z Jesenic s vlakom ob 9,30 do Gozda — Majtulek, nato pa pohod z jeseniško sokolsko godbo na čelu proti Kranjski gori peš, kjer se vrše ob tej priliki izkušnje za javni nastop. Začetek javne telodvabe ob 15. uri. Po telodvabi vrtni koncert jeseniške sokolske godbe pod vodstvom priznanega kapelnika g. Ribola. Vstopnina prosta. Vsi ljubitelji narave in priljatelj Sokolstva vse Gorenjske iskreno vabljeno. Vožnja za članstvo proti izkaznici polovična. V slučaju slabega vremena se zlet preloži na prihodnjo nedeljo dne 17. maja z istim sporedom. Članstvo v kroju, članice z znakom! — Zdravo!

Sokolsko društvo v Šoštanju uljudno vabi vsa v celjski sokolski župi včlanjena društva, da se polnoštevilno udeležijo majniškega zleta ob priliki otvoritve Sokolskega doma v Šoštanju dne 10. maja. Spored: Po prihodu popoldanskega vlaka ob pol 3. uri povorka do Sokolskega doma, svečana otvoritev istega, ogled stavbe in vpisovanje v spominsko knjizo; nato velika ljudska veselica s sodelovanjem polnoštevilne rudarske godbe iz Velenja, pevskimi in drugimi točkami. Ob pol 8. uri zvečer telodvaba akademija, po isti ples, članstvo v krojih društva s praporji! Iz Šoštania vozi ob 2,43 poseben vlak do Celja. Za udeležnike iz vseh postaj v Sloveniji je dovoljena polovična vožnja: isti naj kupijo enosmerne vozne listke, ki vveljajo, opremljeni z mokrim žigom postaje Šoštanj in potrdilom društva, obenem za povratek. Bratje in sestre! Pojoklenite z mnogobrojnimi posetom našo voljo in moč, da ne klonemo, kajti čakajo nas še velike in težke naloge, da ostane pomnisi naš Sokolski dom neomolno trden v svojih temeljih kot obmojna trdjava narodnih borev bodočih dni... Zdravo! — Odbor.

Majniški zlet celjskega Sokola. Člani, članice in gojenke Sokolskega društva v Celju prirede, v kolikor niso udeleženi pri društveni izbrni tekmi, v nedeljo dne 10. maja zlet v Šoštanj. Odhod iz Celja v nedeljo ob 7,50 zjutraj do Rečice na Paki, odkoder se podajo udeleženci na Goro Ojiko, po daljšem odhodu na nato v Šoštanj k otvoritvi Sokolskega doma. Povratek z večernim vlakom v Celje. Izkaznice se dbe pri br. načelniku oz. s. načelnici. Jedila je treba vzeti s seboj. Izlet se vrši le ob lepem vremenu.

Sport

Avstrija : Mažarska 3 : 1 (2 : 1)

Dunaj, 5. maja.

Današnja mednarodna nogometna tekma med Avstrijo in Mažarsko je končala z zmago Avstrijev v razmerju 3 : 1 (2 : 1). Rezultat ne odgovarja dejanskemu razmerju sil v moštvi, ki sta se pokazali skoraj enako močni. Glavna zasluga za zmago Avstrije gre levementu krilu Fischerju, ki je za vse tri gole pripravil žogo v kazenski prostor ter jo oddal najbolje plasiranemu napadalcu. Krilska vrsta Mažarov je bila slabša od avstrijske. Tudi v hitrosti so bili Avstriji boljši.

Tekmi, ki jo je vodil praški sodnik Cejnar, je prisostvovalo 50.000 ljudi.

Stafetni tek Laska skozi Ljubljano

Lask razpisuje na nedeljo 10. maja t. l. ob pol 11. uri ob priliki proslave petletnice obstoja kluba stafetni tek skozi mesto in preko gradu za pokal Laska.

Stafetni tek se vrši na 4050 m dolgi progi s šestimi predajami in moštvo sedmih tekačev brez handicapa s startom pred Narodnim domom na Aleksandrovi cesti in ciljem pri Univerzi v Vegovi ulici. Dolžina posameznih medpredajnih prog je sledeča: I. Start. I. predaja pošta 250 m. 2. Pošta. II. predaja začetek Frančiškanskega mosta 260 m. 3. Frančiškanski most. III. predaja Vodnikov trg 340 m. 4. Vodnikov trg — Studentovska ulica — Grad (višinska točka 364) po vzorni poti navzdol IV. predaja 1470 m. 5. Karlovska cesta — Privoz — Sredina — Janežičeva ul. — Trnovski pristan. V. predaja St. Jakoba most 1150 m. 6. Gojzova cesta. VI. predaja Valvazorjev trg 350 m. 7. Valvazorjev trg — cilj univerza 200 m. Pravico udeležbe imajo vsi klubi včlanjeni v JLAS-u. Prireditve se vrši po pravilih JLAS-a. Zmagovalec dobi dar, pokal Laska. Višina prijavnine za moštvo je 40 Din, katero je vpsolati s prijavo moštva do 9. maja 1925. do 12. ure na naslov: Ljubljanski akad. sportni klub, univerza, Ljubljana.

Naknadne prijave se sprejemajo proti dvojni prijavnini.

Službene objave Moto-Saveza

(Iz seje uprav. odbora 23. IV. 1925.)

Savez je prejel podrobni program konference mednarodne motorne federacije v Parizu, katere se udeležijo tudi savez po svojem delegatu g. dr. Rybaču.

Določijo se pogoji za izdajanje triptikov na podlagi dopisa Avtokluba v Beogradu od 12. aprila. Avtoklub, sekcijo Ljubljano, se naprosi, da osvoji tudi ona enake pogoje za Ljubljano. V tem smislu se reši njen dopis od 6. aprila.

Za nabavo savernih znakov za motocikle in člano se počaka še do prihodnje seje s sklepom za naročilo. — Savez je prejel na darilih 2000 Din.

Savez sklene, da se udeležijo sportne razstave o priliki Ljubljanskega vselesnega praznika v ta namen vse klube v Sloveniji, da sodelujejo ter se odzovejo pozivu Velesejske uprave.

Zavarovanje napreduje prepočasi. Člani se ne zavedajo zadostno pomena in ugodnosti, ki jim jih nudi kolektivno zavarovanje, katerega je sklenil savez. Vsled tega je potrebno, da motociklisti v lastnem interesu medsebojno propagirajo zavarovanje ter se prijavijo takoj zavarovalni družbi Jugoslovija.

S. K. Primorju se je zavrnilo njegov poziv za nominiranje sodnikov, ker ni član saveza. — »Edelweiss« v Mariboru naznanja, da ne more zasedeti termina 31. maja in 1. junija za medkubske dirke na Tenu vsled praznovanja 25letnice, vsled česar je ta termin prost ter ga more vporabiti kak drug klub. — Gradjanski sportni klub piše glede verifikacij in sportnega glasila ter se mu pojasni, da je izključno Sport v Beogradu glasilo Saveza. Motoklub Zagreb se je prijavil kot član. Načeloma se odobri sprejem, vendar mora izpolniti v pravih predvidene pogoje. Tajnik I.

Službene objave LLAP.

(Iz seje tehničnega odbora z dne 29. IV.) Razpis izbirnega mitinga za sestavo jugoslovanske reprezentance za mednarodno lahkoatletsko tekmovalje, ki se vrši dne 13. in 14. junija v Firenci v Italiji.

Miting se vrši v dneh 16. in 17. maja na prostoru S. K. Ilirija, in sicer v soboto 16. ob 14. v nedeljo 17. ob 9,30 dopoldne. Program za soboto: teki: 100, 400, 1500, 4 X 100 m, skok v viš. v zal., met diska in kopja.

Program za nedeljo: teki: 200, 800, 5000, 4 X 400 m, skok v dalj., z zal. 4 X 100 in 4 X 400 tečejo je kombinirane stafete. A'o bodo potrebni pri posameznih tekih tudi predteki, izpremeni jurija vrstni red tekmovanja.

Prijave je poslati na naslov: Baltesar Ivan, ravnateljstvo drž. žel. odd-lek III/3. Ljubljana, in sicer najkasneje do 13. V. 1925 ob 18. uri. Prijavnine ni nikake.

Čitajo se za Lask: Lang Kurt, Omladič Franjo, Za T. K. D. Atena: Zanner Frida, Novakovič Boža, Černe Olga, Zupančič Helena, Petrič Marta, Elvira Hille-Janša, Fajk Hansa. — Tajnik II.

<
